

การออกแบบและพัฒนาของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีนโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรม
KUDICHIN COMMUNITY SOUVENIR DESIGN AND DEVELOPMENT BY USING
ARCHITECTURAL PATTERN

กฤษฎีกาพัฒนา รักสัจจะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2565

การออกแบบและพัฒนาของที่ระลึกชุมชนภูจี่จีนโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบเพื่อธุรกิจ
วิทยาลัยนวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

KUDICHIN COMMUNITY SOUVENIR DESIGN AND DEVELOPMENT BY USING
ARCHITECTURAL PATTERN

A Master's Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF ARTS
(Master of Arts (Design for Business))
College of Social Communication Innovation, Srinakharinwirot University

2022

Copyright of Srinakharinwirot University

สารนิพนธ์

เรื่อง

การออกแบบและพัฒนาของที่ระลึกชุมชนภูเก็ตโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรม

ของ

กฤษฎีกาพัฒน์ รักสัจจะ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบเพื่อธุรกิจ

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล อินทร์จันทร์)

(รองศาสตราจารย์อารยะ ศรีกัลยาณบุตร)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อรรถศิษฐ์ พัฒนะศิริ)

ชื่อเรื่อง	การออกแบบและพัฒนาของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีนโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรม
ผู้วิจัย	กฤษฎิ์พัฒน์ รักสัจจะ
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2565
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นพดล อินทร์จันทร์

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบของที่ระลึกจากศิลปะลวดลายสถาปัตยกรรมในชุมชนกุฎีจีน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ใหญบ้านและประชาชนในชุมชน นักท่องเที่ยวในชุมชนกุฎีจีน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ รวม 110 คน โดยการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์เชิงลึกในค้นหาอัตลักษณ์และใช้แบบสอบถามความต้องการในลวดลายของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนบริเวณกุฎีจีนและพื้นที่เป็นอัตลักษณ์โดดเด่นอยู่สองประการ คือ ด้านประวัติศาสตร์และด้านความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สถาปัตยกรรมชุมชนกุฎีจีนที่ได้รับการยอมรับ ประกอบด้วย เจดีย์วัดประยุรวงศาวาส ศาลเจ้าเกียนอันเกง โบสถ์ข้างตราครุฑ มัสยิดคลองบางหลวง และวัดกัลยาณมิตร ในด้านการออกแบบและพัฒนาลวดลายจากสถาปัตยกรรมในชุมชนกุฎีจีน พบว่า เทคนิคเส้นร่างเค้าโครงมีความถี่มากที่สุด ร้อยละ 77.8 โทนสีที่ได้รับความนิยมคือ สีส้ม สีเทาเข้ม สีเทา สีเทาอ่อน และสีส้มเหลือง รูปแบบของที่ระลึกมากที่สุดคือ การใช้ลวดลายวัดประยูร คิดเป็นร้อยละ 55 จากการศึกษาข้างต้น สามารถนำไปพัฒนาการออกแบบของที่ระลึกในสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นต่อไป

คำสำคัญ : สถาปัตยกรรม, ของที่ระลึก, ชุมชนกุฎีจีน

Title	KUDICHIN COMMUNITY SOUVENIR DESIGN AND DEVELOPMENT BY USING ARCHITECTURAL PATTERN
Author	KRITJAPHAT RAKSATCHA
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2022
Thesis Advisor	Assistant Professor Doctoral Noppadol Inchan

This qualitative research aims to design guidelines for architectural souvenirs in the Kudi Chin community. There were three groups, of total of 110 samples, consisting of the village headman and the population of the Kudi Chin community, tourists and design experts. The study process included studying relevant literature, in-depth interviews on identification and using a questionnaire on the needs of the Kudi Chin community in terms of souvenir patterns. The statistics were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results of the study found the community in the Kudi Chin area had two outstanding identities in the historical aspect and diversity for ethnic groups. According to in-depth interviews, it was found that the architecture accepted by the Kudi Chin community includes the pagoda of Wat Prayurawongsawat, Kian An Keng Shrine, Santa Cruz Church, Khlong Bang Luang Mosque and Kalayanamit Temple. In terms of design and development of architectural patterns, it was found that the contour technique had the highest frequency, at 77%. The most popular color tones included orange, dark grey, gray, light grey, and orange-yellow. The pattern of souvenirs most often was the use 55 % of Wat Prayun patterns. It can be used to develop the design of souvenirs in tourist attractions in other areas.

Keyword : Kudichin community, Souvenir, Architectural

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้จะไม่สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีหากปราศจากคำแนะนำจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล อินทร์จันทร์(อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก) อาจารย์ ดร.อภิษฎา อังคะวิภาต และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่คอยช่วยเหลือทุกท่านในสารนิพนธ์ชิ้นนี้ ขอกราบขอบพระคุณที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างเต็มที่

สารนิพนธ์เล่มนี้จะเกิดขึ้นมาได้ถ้าหาขาดความช่วยเหลือ จาก อาจารย์ ครอบครวั กรรมการผู้สอบ และผู้ที่ร่วมงานที่ช่วยให้คำแนะนำในการออกแบบผลงานวิจัยในหัวข้อ เรื่องการออกแบบและพัฒนาของทีระลึกชุมชนกุฎีจีนโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรม เพื่อที่จะให้ผลงานชิ้นนี้ประสบความสำเร็จ และนำข้อผิดพลาดไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งมอบวิจัยเล่มนี้ให้เป็นที่ศึกษาแก่ประเทศชาติสืบต่อไป

ขอขอบคุณชุมชนกุฎีจีนที่เป็นพื้นที่จุดประกายความคิดจนวิจัยเล่มนี้ประสบความสำเร็จ และสามารถผลิตต้นแบบของทีระลึกให้แก่ชุมชนกุฎีจีนได้อย่างสำเร็จ และเป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้แก่ชุมชนอื่นด้านการนำสถาปัตยกรรมในชุมชนมาทำเป็นผลงานของทีระลึก

กฤษฎีกาพัฒน์ รักสังจจะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์.....	10
ขอบเขตการศึกษา	10
ขั้นตอนการวิจัย	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
นิยามศัพท์	12
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และ เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	13
1. ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนกุฎีจีน	13
1.1 องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และกลุ่มชาติพันธุ์ในย่านกุฎีจีนและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง	14
1.2 กุฎีจีนมุมมองใหม่	15
2. ข้อมูลด้านสถาปัตยกรรม ชุมชนกุฎีจีน แบบผสมผสานทางวัฒนธรรม	25
3. ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบของที่ระลึก.....	30
4. ทฤษฎีการออกแบบลวดลาย.....	33
4.1 ทฤษฎีเกสตัลท์.....	34

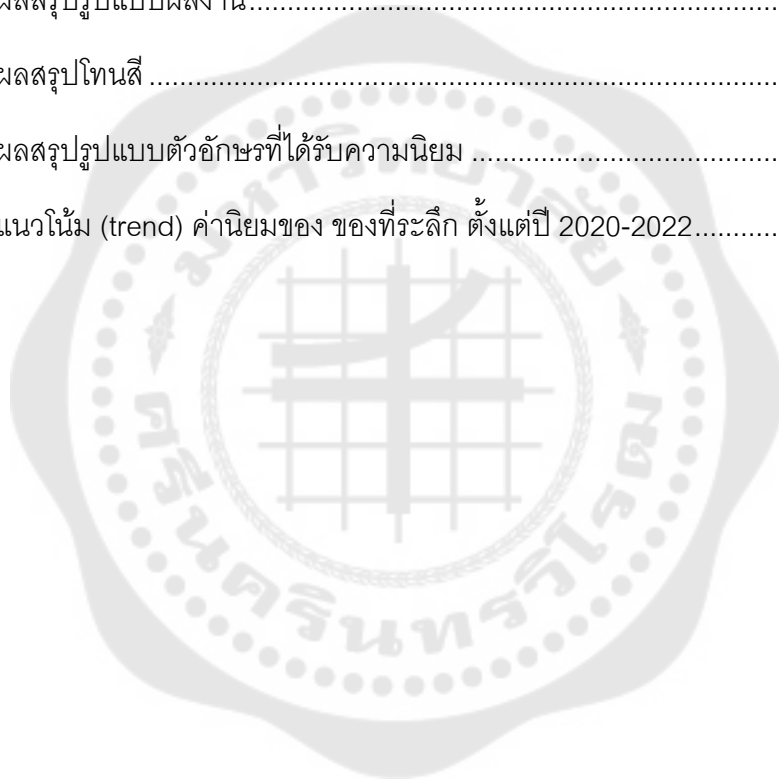
4.2 หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์.....	41
4.3 ทฤษฎีสี.....	42
4.4 เทรนด์การออกแบบปี 2022	44
4.5 สัญลักษณ์.....	44
5. ข้อมูลสถิติการท่องเที่ยวประเทศไทยด้านการซื้อสินค้าของที่ระลึก	46
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	54
ส่วนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนภูเก็ต.....	55
ส่วนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาลวดลาย.....	55
ส่วนที่ 3 การพัฒนางานออกแบบของที่ระลึกชุมชนภูเก็ต.....	60
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ส่วนที่ 5 สรุปและอภิปรายผล.....	60
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ส่วนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนภูเก็ต.....	61
1.1. ประวัติความเป็นมาชุมชนภูเก็ต.....	61
1.2. สำภาษณ์เชิงลึกจากคนในท้องถิ่น	63
ส่วนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาลวดลาย.....	67
2.1. ออกแบบแบบสอบถามเพื่อหาอัตลักษณ์จากสถาปัตยกรรมในชุมชนภูเก็ต.....	67
2.2. การพัฒนาของที่ระลึกชุมชนภูเก็ต.....	71
2.3 รูปแบบของที่ระลึกที่ได้รับความนิยมจากการสอบถาม เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบ ของที่ระลึกชุมชนภูเก็ต.....	73
ส่วนที่ 3 การพัฒนางานออกแบบของที่ระลึกชุมชนภูเก็ต.....	79
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
1.สรุปผลการวิจัย.....	83

2.อภิปรายผลการวิจัย	87
3.ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก.....	92
ประวัติผู้เขียน.....	102

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ที่มาของรูปแบบผลงาน.....	56
ตาราง 2 ที่มาของสี	57
ตาราง 3 ที่มาของรูปแบบตัวอักษร.....	58
ตาราง 4 ผลสรุปรูปแบบผลงาน.....	68
ตาราง 5 ผลสรุปโทนสี	69
ตาราง 6 ผลสรุปรูปแบบตัวอักษรที่ได้รับความนิยม	70
ตาราง 7 แนวโน้ม (trend) ค่านิยมของ ของที่ระลึก ตั้งแต่ปี 2020-2022.....	73

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1	2
ภาพประกอบ 2 อาคารวัดช่างตราครุฑ	3
ภาพประกอบ 3 มัสยิดบางหลวง	4
ภาพประกอบ 4 ศาลเจ้าเกียนอันเกง.....	5
ภาพประกอบ 5 วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร	6
ภาพประกอบ 6 สถานการณ์ท่องเที่ยวไทยที่สำคัญปี 2560	8
ภาพประกอบ 7 แผนภูมิค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว จำแนกตามประเภทการใช้จ่าย และอัตราการเปลี่ยนแปลงรายภูมิภาค ปี พ.ศ. 2560	9
ภาพประกอบ 8 ภาพแผนที่ ชุมชนกุฎีจีน.....	11
ภาพประกอบ 9 เรือพระราชยานุประดิษฐ์	16
ภาพประกอบ 10 เรือพระราชยานุประดิษฐ์	17
ภาพประกอบ 11 มัสยิดบางหลวง	18
ภาพประกอบ 12 ลวดลายหน้าบ้านมัสยิดบางหลวง.....	18
ภาพประกอบ 13 ภาพอาหารในชุมชนกุฎีจีน.....	19
ภาพประกอบ 14 โบสถ์ช่างตราครุฑ.....	20
ภาพประกอบ 15 วัดกัลยาณมิตร	21
ภาพประกอบ 16 ภาพอุโบสถวัดกัลยาณมิตร	22
ภาพประกอบ 17 ภาพถ่าย วัดกัลยาณมิตร	23
ภาพประกอบ 18 ศาลเจ้าเกียนอันเกง.....	24
ภาพประกอบ 19 พระบรมธาตุเจดีย์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร	25
ภาพประกอบ 20 พระบรมธาตุเจดีย์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร	26

ภาพประกอบ 21 โบสถ์ข้างตาคูรุส	27
ภาพประกอบ 22 ภาพแกะสลักประดับในศาลเจ้าเกียนอันกง	28
ภาพประกอบ 23 หลวงพ่อโต วัดกัลยาณมิตร	29
ภาพประกอบ 24 มัสยิดบางหลวง	30
ภาพประกอบ 25 หลักการเรียนรู้ของกลุ่มเกย์ส์ตัล	34
ภาพประกอบ 26 รูปนางฟ้า หรือ รูปปีศาจ	35
ภาพประกอบ 27 รูปพาน หรือ รูปคน 2 คน	36
ภาพประกอบ 28 รูปพาน หรือ รูปคน 2 คนหันหน้าเข้าหากัน	36
ภาพประกอบ 29 รูปหญิงชรา หรือ รูปหญิงสาว	37
ภาพประกอบ 30 รูปหญิงชรา หรือ รูปหญิงสาว	37
ภาพประกอบ 31 รูปตัวอย่างกฎแห่งความคล้ายคลึง	38
ภาพประกอบ 32 รูปตัวอย่างกฎแห่งความคล้ายคลึง	38
ภาพประกอบ 33 รูปตัวอย่างกฎแห่งความใกล้ชิด	39
ภาพประกอบ 34 รูปตัวอย่างกฎแห่งการสิ้นสุด	39
ภาพประกอบ 35 รูปตัวอย่างกฎแห่งการสิ้นสุด	40
ภาพประกอบ 36 ทฤษฎีสี (Color Theory)	42
ภาพประกอบ 37 การแบ่งสีโทน	43
ภาพประกอบ 38 วงจรสี	43
ภาพประกอบ 39 Agents' Choice Awards 2017	46
ภาพประกอบ 40 Thailand World's Top 2018	47
ภาพประกอบ 41 จำนวนและสัดส่วนนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ ปี พ.ศ. 2560	48
ภาพประกอบ 42 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทการใช้จ่ายและ อัตราการเปลี่ยนแปลง ปี พ.ศ. 2560	49

ภาพประกอบ 43 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว จำแนกตามประเภทการใช้จ่าย และอัตราการเปลี่ยนแปลงรายภูมิภาค ปี พ.ศ. 2560 50

ภาพประกอบ 44 สัดส่วนรายได้ด้านการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จำแนกตามประเภทการใช้จ่าย ปี พ.ศ. 2556-2560 51

ภาพประกอบ 45 สัดส่วนรายได้ด้านการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จำแนกตามภูมิภาค และประเภทการใช้จ่าย ปี พ.ศ. 2560 51

ภาพประกอบ 46 รายได้เพื่อการท่องเที่ยวในประเทศของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จำแนกตามประเภทการใช้จ่าย ปี พ.ศ. 2560 52

ภาพประกอบ 47 รายได้เพื่อด้านการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ปี พ.ศ. 2556-2560 53

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

ประวัติ **ชุมชนกุฎีจีน** ถือเป็นชุมชนโบราณมีอายุถึง 200 ปี ริมน้ำเจ้าพระยาติดสะพานพุทธ ฝั่งกรุงธนบุรี ชุมชนแห่งนี้มีเอกลักษณ์วัฒนธรรมความเป็นอยู่ทั้งชาวพุทธ ชาวคริสต์ และชาวอิสลาม มีเอกลักษณ์ที่หลากหลายด้าน เช่น การค้าขายของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในชุมชนกุฎีจีน มีบรรยากาศแบบร่วมสมัย ที่ผสมผสานทั้งเก่าและใหม่ได้อย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะด้านสถาปัตยกรรมและ 4 ความเชื่อ ศาสนาคริสต์, พุทธเถรวาท, พุทธมหายาน และอิสลาม

ย่านกุฎีจีน หรือ กะดีจีน มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม 4 ความเชื่อ 3 ศาสนา อันประกอบด้วย พุทธเถรวาท พุทธมหายาน คริสต์ และมุสลิม คำว่า “กะดี”มีการพูดหรือเขียนหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น “กะดี” หรือ “กุฎี” ซึ่งให้ความหมายหลากหลายแตกต่าง ชุมชนแห่งนี้ นับเป็นแหล่งวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้และแหล่งรายได้ที่มีความสำคัญแห่งหนึ่ง เพราะชุมชนแห่งนี้และบริเวณใกล้เคียงเป็นชุมชนที่ประกอบด้วยชนหลายชาติหลายภาษาเข้ามาตั้งรกราก เช่น ชุมชนชาวจีน ฝรั่งเศสชาติ โปรตุเกส มุสลิม ลาว และมอญ เป็นต้น นอกจากนี้ยังปรากฏว่าพื้นที่แห่งนี้เป็นที่ตั้งของบ้านขุนนางเก่าสายสกุลบุญนาคนะและยังมีแหล่งวัฒนธรรมที่น่าสนใจอีกมากมาย ซึ่งมีการสืบทอดและถ่ายทอดความรู้ทางวัฒนธรรมจากอดีตจนถึงปัจจุบัน (ข้อมูลชุมชน กะดีจีน ลงตัวในความหลากหลาย จากกรุงเทพธุรกิจออนไลน์)

เริ่มจากที่แรกจุดศูนย์กลางในชุมชนกุฎีจีน มีวัดคริสต์แห่งหนึ่งชื่อว่าซางตาครุส ในภาษาโปรตุเกส เรียกว่า กางเซนแห่งความศรัทธา วัดซางตาครุสเป็นวัดโบราณเก่าแก่ถูกสร้างในปี พ.ศ.2313 โดยสมเด็จพระเจ้าตากสินมอบที่ดินเพื่อสร้างวัดสำหรับชาวฝรั่งเศสโปรตุเกส ก่อนหน้านั้นเป็นไม้ทั้งหลัง แต่เกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ทำให้เกิดการสร้างใหม่โดยใช้ปูน ภายในสถาปัตยกรรมของวัดซางตาครุส เป็นงานศิลปะแบบฟื้นฟูวิทยาการและนีโอคลาสสิก ที่มียอดโดมเป็นจุดเด่นได้ถอดแบบมาจากมหาวิหารฟลอเรนซ์ในอิตาลี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2020)

บริเวณกุฎีจีนตามซอยเป็นพื้นที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวได้เดินสำรวจตามสองข้างทางจะมีศิลปะกราฟฟิตี้แบบร่วมสมัยให้ เห็นตลอดแนวจากการสำรวจทำให้เห็นถึงการอนุรักษ์ โครงสร้างบ้านเรือนในแบบเก่าโบราณและจุดเด่นหลัก ที่มาในพื้นที่ชุมชนกุฎีจีนคือ พิพิธภัณฑ์บ้านกุฎีจีนที่ให้นักท่องเที่ยวได้มาศึกษาฟรี ภายในมีร้านค้าไปพักผ่อนแก่นักท่องเที่ยว ส่วนชั้นบนของพิพิธภัณฑ์มีการจัดแสดงนิทรรศการประวัติของชุมชนกุฎีจีนตั้งแต่วัยก่อนกำเนิดเป็นชุมชน

กวีจีน ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 ในชุมชนกวีจีนมีทั้ง ชาวจีน โปรตุเกส ชาวญวน แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมจึงก่อตัวมาเป็นชุมชนกวีจีน (ศุภยาศิลปะและวัฒนธรรม Tourism Thailand, 2020)

ด้านความสำคัญทางสถาปัตยกรรมที่มีความผสมผสาน **ชุมชนกวีจีน** ชุมชนแห่งนี้มีเอกลักษณ์วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ทั้งชาวพุทธ ชาวคริสต์ และชาวอิสลาม มีเอกลักษณ์ที่หลากหลายด้าน มีสถานที่สำคัญด้านสถาปัตยกรรมหลายแห่ง เช่นวัดประยูร โบสถ์ข้างตราครุฑ ศาลเจ้าเกียนอันเกง มัสยิดบางหลวง วัดกัลยาณมิตร เห็นได้ว่ามีหลายชาติพันธุ์ ทั้ง ไทย จีน อิสลาม ฝรั่ง จึงทำให้เห็นถึงความสำคัญทางด้านศิลปะลวดลายต่างในสถาปัตยกรรมของชุมชนกวีจีนที่สามารถหยิบมาพัฒนาเป็นของที่ระลึกให้แก่ชุมชนกวีจีนได้ต่อไป

สถานที่สำคัญทางด้านสถาปัตยกรรมในชุมชนกวีจีน

ภาพประกอบ 1

วัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร วัดไทยแห่งหนึ่งในย่านกรุงธนบุรี ได้รับเป็นวัดพระอารามหลวงชั้นโท ภายในวัดมีเอกลักษณ์จุดเด่น จากผู้คนที่มาย่านกวีจีนจะสังเกตเห็นยอดเจดีย์ที่ได้รับรางวัลจากการบำรุงรักษาจนยอดเจดีย์ให้กลับมาตั้งตรงเหมือนเดิมจนได้รับรองจากองค์กรวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติยูเนสโกอันดับ 1

ภาพประกอบ 2 อาคารวัดซางตาครู้ส

วัดคริสต์ริมน้ำเจ้าพระยาแห่งหนึ่งมีชื่อว่า ซางตาครู้ส เป็นวัดที่มองจากฝั่งตรงข้ามปากคลองตลาดจะเห็นได้ว่ามีจุดเด่นที่ยอดโดมโค้งสวยสง่าสีชมพู ลักษณะยอดโดมมีการถอดแบบมาจากวิหารฟลอเรนซ์อิตาลี ภายในมีการตกแต่งแบบศิลปะสมัยฟื้นฟูวิทยาการและมีการตกแต่งด้วยกระจกสีแนวศิลปะในยุคออริก มีสีสรรคที่สวยงามและเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับคริสต์ศาสนาตามหน้าต่างโบสถ์และกำแพง

ภาพประกอบ 3 มัสยิดบางหลวง

ที่มา: The could

มัสยิดแห่งเดียวในโลกที่มีการผสมผสานงานศิลปะ หลากหลายชนชาติโดยจุดสังเกตทางด้านรูปแบบมัสยิดที่ถูกสร้างในแบบทรงไทย และมีลวดลายในสถาปัตยกรรมที่มีการ ตัดทอนลวดลายแบบจีนส่วนประติมากรรมบนหน้าบันของมัสยิดมีลวดลายการพัฒนาพฤกษา โดยแฝงการบรรจุพระนามพระอัลเลาะห์แบบศิลปะอิสลาม (นิรภัฏ ช้างแดง, 2563)

ภาพประกอบ 4 ศาลเจ้าเกียนอันเกง

ศาลเจ้าจีนที่ปัจจุบันถูกการดูแลโดยตระกูล สิมะเสถียร มีชื่อว่าศาลเจ้าเกียนอันเกง เป็นศาลเจ้าโบราณที่เก่าแก่ที่สุดในฝั่งกรุงธนบุรีมีเอกลักษณ์และจุดเด่นโดยภายในมีงานแกะสลักไม้ที่โบราณที่สุดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสามก๊กจนได้รับการอนุรักษ์ ทางด้านสถาปัตยกรรมดีเด่นในปี พ.ศ.2551 จากสมาคมสถาปนิกสยามในพระราชูปถัมภ์

ภาพประกอบ 5 วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร

วัดไทยที่ผสมผสานความเป็นจีนเข้าด้วยกันวัดแห่งนี้คือวัดกัลยาณมิตรมีการก่อตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลที่3 ถือเป็นวัดที่ผู้คนในฝั่งกรุงธนบุรีให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างมาก เชื่อว่าไปขอพรแล้วจะได้รับความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ครอบครัวและมีจุดเด่นคืออุโบสถที่ใหญ่ที่สุดในฝั่งกรุงธนบุรีภายในพระบรมรูปปางปาไลโยกที่หาชมได้ยากในประเทศไทย

ผู้คนที่มาท่องเที่ยวในชุมชนกุฎีจีน นั้นสิ่งที่ขาดไม่ได้เลยต้องแวะชิมขนมฝรั่งกุฎีจีน ที่เล่าเรื่องราวและมีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น โดยขนมฝรั่งกุฎีจีนมีต้นตอมาจากชาวโปรตุเกส ที่มีการผสมผสานวัตถุดิบ ทั้งจีนโปรตุเกสเข้าด้วยกัน วัตถุดิบมีลูกพลับ ลูกเกด พักเชื่อม น้ำตาล จึงสังเกตได้ว่าจากการเดินทางในชุมชนกุฎีจีนจะเห็นขนมฝรั่งกุฎีจีนวางเรียงรายขายอยู่ตลอด 2 ข้างทาง ในชุมชนกุฎีจีน(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2020)

ในบริเวณชุมชนกุฎีจีนมีผู้ประกอบการผลิตขนมฝรั่งกุฎีจีนอยู่ 3 ร้าน คือ 1) บ้านขนมฝรั่งกุฎีจีนธนู สิงห์ 2) ร้านหลานแม่เป้า และ 3) ร้านคุณเล็ก (ชอย 9) ลูกแม่ศรีหลานย่าเป้า ซึ่งมีสูตรในการทำขนมที่มีเอกลักษณ์และรสชาติที่แตกต่างกันไป แต่เนื่องด้วยบรรพบุรุษที่ที่ใช้ยังคงบรรจุในถุงพลาสติกใสที่ไม่มีลวดลาย และมีเพียงโลโก้สติ๊กเกอร์ที่มีชื่อและที่อยู่ติดอยู่บนซองด้านหน้าของขนม และปิดซองด้วยเครื่องรัดร้อน มี จำหน่ายทั้งภายในและภายนอกของชุมชน อีกทั้งยังเป็นของฝากให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในชุมชนกุฎีจีน จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลของชุมชนกุฎีจีน

ได้พบปัญหาหลัก ๆ คือ บรรจุภัณฑ์ไม่มีรายละเอียดของ ผลิตภัณฑ์และไม่มีลวดลายกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ ทำให้ผลิตภัณฑ์ขาดความน่าสนใจและไม่เป็นที่จดจำของผู้บริโภค อีกทั้งผู้บริโภคมีความต้องการบรรจุภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นด้วย (การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนด้วยการประยุกต์เอกลักษณ์ ของชุมชนแขวงกัลยาณิ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร, 2560)

ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นโอกาสในการทำของที่ระลึกเพื่อส่งเสริมนักท่องเที่ยว โดยเห็นว่าการที่ในชุมชนกุฎีจีนมีความน่าสนใจอย่างมากมีสถานที่สำคัญด้านสถาปัตยกรรมต่าง ๆ แต่กลับผู้คนส่วนใหญ่อาจยังไม่รู้จักและปล่อยให้ทิ้งให้เก่าตามกาลเวลา ผู้วิจัยจึงเกิดอยากนำสิ่งเก่ามากระตุ้นและสร้างสรรค์ให้เกิดเอกลักษณ์ใหม่ ๆ โดยนำมาออกแบบพัฒนาให้ผู้คนเห็นถึงคุณค่าจากการศึกษาเรื่องราวในชุมชนกุฎีจีน เช่นงานสถาปัตยกรรมในโบสถ์เซนต์ราควัฒ์ งานสลักไม้โบราณที่สมบูรณ์ที่สุดอย่างวัดเกียกอันเกง และงานประติมากรรมนูนต่ำอายุมากกว่าร้อยปี ซึ่งได้รับรางวัล จากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ด้านการอนุรักษ์ พ.ศ. 2551 พร้อมทั้งในชุมชนกุฎีจีนยังมีบรรยากาศกลิ่นอายของวิถีชีวิตในรูปแบบสมัยก่อน และมีศิลปวัฒนธรรมการทำขนมฝรั่งกุฎีจีนที่ส่งต่อรุ่นลูกสู่รุ่นหลานจนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2022

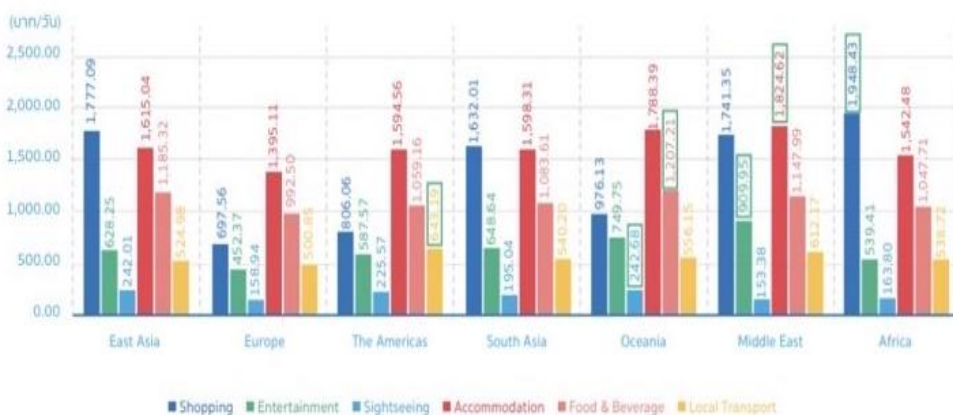
ปัจจุบัน พ.ศ.2022 ผู้วิจัยจากการลงพื้นที่สังเกตว่าในชุมชนกัญจิณ มีสถานที่สำคัญแต่ผู้คนยังไม่รู้จักมากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ซื้อทริปปั่นจักรยานชมเมืองเข้าไปในพื้นที่ชุมชนกัญจิณ โดยก่อนหน้านี้เกิดโรคระบาดอย่างโควิด-19 สถานที่สำคัญอย่างโบสถ์ซานตาครู้ส มีมาตรการขจัดกรองผู้เข้าสถานที่ เข้าได้เฉพาะคนในชุมชนนี้ อาจเป็นเหตุการณ์หนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมน้อยลง เพราะไปแล้วบางครั้งก็ไม่สามารถเข้าชมได้ และยังขาดสินค้าที่เป็นของระลึกที่หน้าสนใจกลับไปจากนักท่องเที่ยวที่ผ่านเข้ามาในชุมชนกัญจิณ ที่เป็นสินค้าแบบอื่นนอกจากขนมฝรั่งกัญจิณ

ภาพประกอบ 6 สถานการณ์ท่องเที่ยวไทยที่สำคัญปี 2560

จากการศึกษาด้านสถิติการท่องเที่ยวในประเทศไทยเห็นได้ว่า ประเภทการใช้จ่ายที่มีการขยายตัวมากที่สุด คือค่าอาหารและเครื่องดื่ม (+4.88%) การใช้จ่ายของกลุ่มนักท่องเที่ยวในทุกภูมิภาค รองลงมาคือค่าซื้อสินค้าของที่ระลึกขยายตัวร้อยละ 4.28% จากการใช้จ่ายที่เพิ่มของนักท่องเที่ยว เอเชียตะวันออกเป็นหลัก และค่าบริการนักท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 3.12% จากนักท่องเที่ยวทุกภูมิภาคโดยเฉพาะเอเชียเนี่ย และเอเชียใต้

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตามประเภทการใช้จ่าย

แผนภูมิที่ 2-16 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว
จำแนกตามประเภทการใช้จ่าย และอัตราการเปลี่ยนแปลงรายภูมิภาค ปี พ.ศ. 2560

ภาพประกอบ 7 แผนภูมิค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว จำแนกตามประเภทการใช้จ่าย
และอัตราการเปลี่ยนแปลงรายภูมิภาค ปี พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายจำแนกตามประเภทการใช้จ่ายพบว่านักท่องเที่ยวแอฟริกา มีการใช้จ่ายหมวดซื้อสินค้าและของที่ระลึกสูงที่สุด 1,948.43 บาท โดยประเภทสินค้าที่นักท่องเที่ยวแอฟริกามีการใช้จ่ายสูงสุดคือ เสื้อผ้าและอาหารแห่งขณะที่นักท่องเที่ยวเอเชียเนียบมีการใช้จ่ายในหมวดค่าบริการท่องเที่ยวและค่าอาหารและเครื่องดื่ม มากที่สุด (242.68 บาท และ 1,207.21 บาท) และนักท่องเที่ยวตะวันออกกลาง มีการใช้จ่าย ในหมวดค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและค่าที่พัก สูงสุด (909.95 บาท และ 1,824.62 บาท) และนักท่องเที่ยวอเมริกามีการใช้จ่ายหมวดค่าพาหนะเดินทางในประเทศมากที่สุด (643.19 บาท)

โดยผู้วิจัยเกิดแรงบันดาลใจและเห็นถึงคุณค่าของชุมชนภูเก็ตที่มีเอกลักษณ์ที่สวยงามหลากหลายด้าน เช่น งานประติมากรรมในโบสถ์เซนตราครุฑ โดยมีสถาปัตยกรรมแบบ renaissance และเรื่องราวของการทำงานพิมพ์ แห่งแรกของไทย ปี พ.ศ. 2339 ก่อนที่จะย้ายการพิมพ์ไปวัดอัสสัมชัญ และมืองานแกะสลักไม้ที่สมบูรณ์ที่สุดอย่างวัดเกียงอันแกง ที่สามารถนำศิลปะในชุมชนภูเก็ตนกลับมาพัฒนาให้ผู้คนได้รู้จักและเป็นของฝากที่นึกถึงชุมชนภูเก็ต ไม่ใช่แค่การพัฒนาสินค้าแต่เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจรอบๆ ชุมชนภูเก็ตจากนักท่องเที่ยวที่ผ่านมาและการซื้อสินค้าที่เกิดจากการออกแบบโดยใส่เรื่องราวของงานศิลปะต่างๆ ในชุมชนภูเก็ตอาจเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ที่ซื้อสินค้าไปเกิดนึกถึงชุมชนภูเก็ตผ่านตัวสินค้าและอยากกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง

ผู้วิจัยจึงเกิดแนวความคิดที่ต้องการนำศาสตร์ศิลป์ที่หายไปของชุมชนกุฎีจีนนำกลับมา พลิกฟื้นสร้างสรรค์พัฒนาให้เกิดสิ่งใหม่ ผ่านการสร้างแบรนด์สินค้าของที่ระลึกจากการศึกษา ชุมชนกุฎีจีนโดยเป็นการสร้างสรรค์เอกลักษณ์ใหม่ๆ ให้แก่ชุมชนกุฎีจีน เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาซื้อ สินค้ากลับไปแล้วนึกถึงชุมชนกุฎีจีนแล้วกลับมาใหม่ โดยเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชน กุฎีจีนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและหาแนวทางการออกแบบของที่ระลึกจากศิลปะลวดลายสถาปัตยกรรม ในชุมชนกุฎีจีน
2. เพื่อออกแบบของที่ระลึกจากสถาปัตยกรรมภายในชุมชนกุฎีจีน

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ การสอบถามข้อมูลจากผู้ใหญ่บ้านชุมชนกุฎีจีน กลุ่มนักท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนกุฎีจีน และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสินค้าวัฒนธรรมชุมชน โดยในการศึกษามี 3 กลุ่มตัวอย่างด้วยกันคือ

- กลุ่มผู้ใหญ่บ้านและคนในชุมชนกุฎีจีน จำนวน 7 คน
- กลุ่มนักท่องเที่ยวในชุมชนกุฎีจีน จำนวน 100 คน
- กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ อยู่ในระหว่างเดือน ตุลาคม 2565 ถึงเดือน ธันวาคม 2565

พื้นที่ในการหาข้อมูลโดยจากการลงพื้นที่ศึกษาการออกแบบพัฒนาแบรนด์สินค้า ของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีน ผู้วิจัยได้แบ่งพื้นที่การศึกษาไว้ดังนี้ ตั้งแต่วัดประยูรวงศาวาส 24 ถนน ประชาธิปก เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600 จนถึงวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร

ภาพประกอบ 8 ภาพแผนที่ ชุมชนกุฎีจีน

ขั้นตอนการวิจัย

1) ทบทวนวรรณกรรม

- ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในชุมชนกุฎีจีน
- ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและสถาปัตยกรรมบริเวณ

ชุมชนกุฎีจีน

- ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์และการสร้างสรรค์แบรนด์และของที่ระลึก

2) ออกแบบเครื่องมือการวิจัย

การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาวิธีนำมาพัฒนาและแนวทางการออกแบบ

3) ดำเนินการออกแบบงานสร้างสรรค์

4) วัดและประเมินผลงานสร้างสรรค์โดยคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

5) อภิปรายผลงานออกแบบและสรุปผลการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อได้สินค้าของที่ระลึกที่เกิดจากการพัฒนาในชุมชนภูมิคุ้มกัน
2. เพื่อได้สร้างแบรนด์สินค้าและเกิดรายได้
3. ได้นำศิลปะในชุมชนภูมิคุ้มกันมาพัฒนาต่อยอดให้ผู้คนได้รู้จัก
4. สามารถกระตุ้นการท่องเที่ยวในชุมชนภูมิคุ้มกันจากการขายสินค้า

นิยามศัพท์

ของที่ระลึก หมายถึง ของต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองของประเทศต่างๆ

ชุมชนภูมิคุ้มกัน หมายถึง ย่านโบราณในฝั่งธนบุรีที่มีเรื่องราวประวัติศาสตร์อันยาวนาน และมีการ อยู่รวมกันหลายชนชาติศาสนาเริ่มแม่น้ำเจ้าพระยา

ลวดลาย หมายถึง ลายที่เขียนหรือแกะสลักขึ้น ลูกเล่นหรือชิ้นเชิงต่างๆ ที่แสดงให้เห็นปรากฏ

สถาปัตยกรรม หมายถึง การออกแบบก่อสร้างสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งก่อสร้างสำหรับการอยู่อาศัยของคนทั่วไป เช่น บ้าน อาคาร และคอนโด เป็นต้น และสิ่งก่อสร้างที่คนไม่สามารถเข้าอยู่อาศัยได้ เช่น เจดีย์ สถูปและอนุสาวรีย์

จีน หมายถึง ชื่อประเทศ และชนชาติหนึ่ง อยู่ในเอเชียตะวันออก มีพรมแดนติดต่อกับมองโกเลีย เกาหลีเหนือ รัสเซีย คาซัคสถาน คีร์กีซ มีภาษา และอักษรเป็นของตนเอง

คริสต์ หมายถึง ชื่อหนึ่งของพระเยซู ผู้เป็นศาสดาของศาสนาคริสต์

พุทธ หมายถึง ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ท่านผู้ตรัสรู้แล้วใช้เฉพาะพระพุทธรูปเจ้า

ฝรั่ง คนไทยใช้เรียกชนชาติตะวันตกหรือพวกผิวขาว

อิสลาม หมายถึง ชื่อศาสนาที่สำคัญศาสนาหนึ่ง เรียกผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามว่า มุสลิม

Merchandising หมายถึง การขายสินค้า ธุรกิจแฟชั่น การจัดการสินค้า

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และ เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะข้อมูลการออกแบบพัฒนาแบรนด์สินค้าของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีนเป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ โดยอาศัยวิธีการหาข้อมูลจากการลงภาคสนาม และข้อมูลเชิงสถิติเพื่อเป็นการพัฒนาสร้างแบรนด์สินค้าที่สามารถเป็นธุรกิจได้จริง และการค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้งมีการสัมภาษณ์บุคคลที่มีความรู้ด้านต่างๆในชุมชนกุฎีจีน และการ

ศึกษาเรื่องธุรกิจสร้างแบรนด์สินค้า เพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆทั้งหมดเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาและออกแบบงานวิจัยชิ้นนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนกุฎีจีน
  - 1.1 ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของคนในชุมชนกุฎีจีน
  - 1.2 กุฎีจีนมุมมองใหม่
2. ข้อมูลด้านสถาปัตยกรรม ชุมชนกุฎีจีน แยกที่รูปแบบที่ผสมผสาน
3. ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบของที่ระลึก
  - 3.1 ลำดับขั้นตอนของการทำของที่ระลึก
  - 3.2 การศึกษาหาตลาดจากสถาปัตยกรรมชุมชนกุฎีจีนเพื่อใช้ทำของที่ระลึก
4. ทฤษฎีการออกแบบลวดลาย
  - 4.1 ทฤษฎี เกสตัลท์ ภาพสองนัยยะ
  - 4.2 หลักการจัดองค์ประกอบ
  - 4.3 ทฤษฎีสี
  - 4.4 เทรนด์การออกแบบ (3 ปี 2020 ปัจจุบัน)
  - 4.5 ทฤษฎี สัญลักษณ์ ความหมาย กราฟฟิกในเชิงความหมายมารวมกัน
5. ข้อมูลสถิติการท่องเที่ยวประเทศไทยด้านการซื้อสินค้าของที่ระลึก

1. ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนกุฎีจีน

ชุมชนบริเวณกุฎีจีนและพื้นที่เกี่ยวเนื่องมีจุดแข็งเป็นอัตลักษณ์อันโดดเด่นอยู่สองประการ คือด้านประวัติศาสตร์และด้านความแตกต่างของเชื้อชาติศาสนาความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของย่านกุฎีจีนเริ่มจากการรวมตัวของคนในชุมชนตั้งแต่การตั้งราชธานีใหม่จากการเสียดยุรยาให้แก่พม่าทำให้เกิดการโยกย้ายถิ่นฐานเดิมมาอาศัยในกรุงธนบุรีริมแม่น้ำเจ้าพระยา

หรือเรียกชื่อว่าบางกอก โดยให้ชาวจีนในอยุธยาให้มาก่อสร้างบ้านเรือน ตั้งถิ่นฐานอยู่ทางเหนือของคลองกุฎีจีนส่วนชาวโปรตุเกสให้ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาทางด้านตะวันตกในโบสถ์ข้างตราครุฑ ทำให้เกิดเป็นชุมชนใหญ่และโบราณในยุคสมัยรัตนโกสินทร์ (สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว, 2550)

1.1 องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และกลุ่มชาติพันธุ์ในย่านกุฎีจีนและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง

ชุมชนกุฎีจีน มีความแตกต่างทางด้านวิถีชีวิตและเชื้อชาติชุมชนกุฎีจีนจะประกอบ

ไปด้วย ไทย จีน ฝรั่งเศส แขก มอญ มีความเชื่อที่หลากหลายแบบ ทางด้าน ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธ โดยผู้คนในชุมชนสามารถเก็บมรดกทางวัฒนธรรมในแบบรากฐานเดิมเพื่ออนุรักษ์จนนำมาสู่ปัจจุบันโดยมีพิธีทางศาสนาที่ยังให้ความเคารพนับถือและยังมีการสืบทอดจากรุ่นลูกหลาน ที่ยังหลงเหลืออยู่ทำให้เกิดเป็นจุดแข็งของชุมชนกุฎีจีน (สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว, 2550)

การตั้งชุมชนบริเวณกุฎีจีนนั้นเกิดขึ้นจากการผสมผสานกันระหว่างผู้คนที่มีความแตกต่างทางด้านวิถีชีวิตและเชื้อชาติ กุฎีจีนจึงเกี่ยวข้องกับการอพยพของผู้คนจากกรุงศรีอยุธยาหลายกลุ่มชาติพันธุ์และศาสนามาตั้งบ้านแปงเมืองใหม่ที่กรุงธนบุรี ชุมชนแรกที่ก่อตั้งหลังเสียกรุงในย่านกุฎีจีนและพื้นที่เกี่ยวเนื่องนี้จึงเปรียบเหมือนการแสดงให้เห็นภาพของชุมชนเดิมที่มาจากอยุธยาพื้นที่ที่ตั้งฝั่งธนบุรีกับการเกิดชุมชนอพยพจากกรุงศรี-อยุธยา หลังเสียกรุงครั้งที่ 2 (สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว, 2550)

ในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ (พ.ศ. 2091-2111) นั้นพื้นที่ฝั่งกรุงธนบุรีปัจจุบันมีชื่อเรียกว่า เมืองชลบุรีศรีมหาสมุทร แต่ฝรั่งชาวตะวันตกโปรตุเกส เรียกว่าบางกอกที่ตั้งอยู่ระหว่างคลองบางกอกน้อยกับคลองบางกอกใหญ่ซึ่งในอดีตของทั้งสองนี้คือ แม่น้ำเจ้าพระยาสายเก่าที่ไหลคดโค้งทำให้เสียเวลาในการเดินทางมากประจวบกับในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนกลางเมื่ออุทยานจะมีการติดต่อกับชาวต่างชาติทั้งจากทางทวีปเอเชียและยุโรป สมเด็จพระไชยราชาธิราช (พ.ศ. 2077-2089) จึงโปรดเกล้าฯ ให้ขุดเจาะคลองระหว่างคลองบางกอกน้อยกับคลองบางกอกใหญ่เพื่อช่วยระยะเวลาการเดินทางจากน้ำเข้าสู่กรุงศรีอยุธยาให้สะดวกรวดเร็วขึ้นต่อมาคลองลัดดังกล่าวได้ขยายกว้างขึ้นกลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาสายใหม่ส่วนแม่น้ำเจ้าพระยาสายเดิมที่เชื่อมกัน ด้วยของรัฐนี้ได้เปลี่ยนสภาพเป็นดินเขินและแคบลงจนกลายเป็นคลองบางกอกน้อยและคลองบางกอกใหญ่ในพื้นที่ซึ่งถูกโอบล้อมด้วย คลองดังกล่าวค่อยๆ เปลี่ยนสภาพเป็นชุมชนที่หนาแน่นขึ้นเมืองบางกอกจึงมีลักษณะเป็นเมืองนอกแตกโดยมีแม่น้ำคั่นกลาง (สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว, 2550)

ความเจริญของชุมชนเมืองบางกอกมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่การขุดคลอง และเป็นต้นมาในจดหมายของลาดูแบร์ ซึ่งเป็นชาวตะวันตกที่เดินทางมาบอกว่าบางกอกเป็นจุดศูนย์กลางการค้า แต่เป็นเมืองยุทธศาสตร์ที่สำคัญในสมัยกรุงศรีอยุธยาศูนย์กลางเมืองบางกอกในสมัยนั้นคือบริเวณที่ตั้งของป้อมวิสาขามนตร์ ที่ปัจจุบันเรียกว่า ป้อมวิชัยประสิทธิ์ รวมถึงพื้นที่ฝั่งตรงข้ามของป้อมนี้ ได้แก่ ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออกเป็นด่านเก็บภาษีเรือสินค้าและป้องกันข้าศึก บันฑ์กของชาวต่างชาติยังได้กล่าวถึงผลไม้ที่น่าสนใจในเมืองบางกอกแสดงให้เห็นถึงการตั้งถิ่นฐานของผู้คนอย่างต่อเนื่องหลักฐานที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งแสดงถึงความเจริญของชุมชนเมืองบางกอก ได้แก่ วัดต่างๆ ซึ่งสร้างตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา วัดเหล่านี้ตั้งเรียงรายริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสายเก่าและสายใหม่ (สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว, 2550)

1.2 ภูมิเงินมุมมองใหม่

ภูมิเงินขึ้นชื่อเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมริมน้ำที่ร่ำรวยประวัติศาสตร์แห่งฝั่งธนฯ โดยเป็นเหตุผลเพียงพอให้ ผู้คนออกมาร่วมกิจกรรมการจัดเทศกาลสายน้ำแห่งวัฒนธรรมครั้งที่ 6 โดยพื้นที่การท่องเที่ยวชุมชนย่านภูมิเงิน จะเป็นย่านแรกสำหรับคนที่ชอบสถานที่ท่องเที่ยวแบบเก่าแก่อยู่ในเมืองหลวงอย่างกรุงเทพมหานคร มีจุดเด่น หลักทางด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน แต่อยู่อาศัยร่วมกันได้จึงทำให้กลายเป็นจุดเด่นของชุมชนและทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ในชุมชนภูมิเงิน ในแบบใหม่รวมทั้งมีสถานที่สำคัญถึง 5 แห่ง ได้แก่ วัดช่างตากูส วัดประยูรวงศาวาส วัดกัลยาณมิตร ศาลเจ้าเกียนอันเกง มัสยิดบางหลวง โดยสถานที่ที่กล่าวมานั้นเป็นจุดศูนย์รวมจิตใจของชาวภูมิเงิน (นิรภักดิ์ ช้างแดง, 2563)

ภาพประกอบ 9 เรือนพระยาราชนาประดิษฐ์

ที่มา : อิศรีย์ อรุณประเสริฐ, (2563).

เรือนพระยาราชนาประดิษฐ์ สถานที่แห่งนี้มีโครงสร้างบ้านแบบโบราณมีการใช้ไม้ในการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทย ที่ยังอนุรักษ์คงหลงเหลือให้คนรุ่นหลังได้ชมอยู่ในชุมชนกุฎีจีน (นิรภัฏ ช้างแดง, 2563)

ภาพประกอบ 10 เรือนพระยาราชาบุประดิษฐ์

ที่มา : อิศรีย์ อรุณประเสริฐ, (2563).

ลักษณะของบ้านเรือนสมัยก่อนแสดงถึงฐานะความเป็นอยู่ในสมัยนั้นโดยจากการสังเกตงานไม้ที่ใช้เทคนิคของช่างจีน ที่หาได้ยากในประเทศไทยเทคนิคงานออกแบบส่งผลให้การถ่ายเทอากาศในบ้านได้ดี และสามารถกันน้ำฝนกระเด็นเข้ามาภายในบ้านได้ทางด้านบานประตู ทำให้เห็นถึงวิวัฒนาการของคนสมัยโบราณที่สามารถประยุกต์และพัฒนาให้เกิดความสะดวกสบายแก่ที่อยู่อาศัย ได้อย่างลงตัวทั้งการออกแบบและฟังก์ชัน (นิรภัฏ ช้างแดง, 2563)

ภาพประกอบ 11 มัสยิดบางหลวง

ที่มา : อิศรีชัย อรุณประเสริฐ, (2563).

ภาพประกอบ 12 ลวดลายหน้าบันมัสยิดบางหลวง

ที่มา : อิศรีชัย อรุณประเสริฐ, (2563).

มัสยิดบางหลวง คือมัสยิดเก่าแก่โบราณที่มีการผสมผสานของศิลปะไทย จีนและแบบอิสลาม ลักษณะทางสถาปัตยกรรมมีความโดดเด่นแตกต่างจากมัสยิดอื่น โดยใช้โครงสร้างแบบทรงไทยที่นำมาประยุกต์

และใส่ลวดลายแบบตัดทอนให้ดูทันสมัยใช้เทคนิคศิลปะแบบจีนไทยและผสมผสานศิลปะ และอักขระแบบอิสลามบนยอดหน้าบ้านของสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นพื้นที่ประกอบพิธีกรรมของชาวมุสลิม (นิรภัฏ ช้างแดง, 2563)

ภาพประกอบ 13 ภาพอาหารในชุมชนภูเก็ต

ที่มา : อิศรีย์ อรุณประเสริฐ, (2563).

ด้านร้านอาหาร ที่เป็นจุดเด่นของชุมชนภูเก็ต คือร้านอาหารบ้านสกุลทอง ที่มีชื่อเสียง อย่างมากสำหรับผู้ที่มาท่องเที่ยวในย่านภูเก็ต โดยทำอาหาร ต้มตำรับไทยโปรตุเกส และอาหารของคนในวัง 4 อย่าง ได้แก่ ถุงทองไส้ไก่ มังกรคาบแก้ว หมูไส่ร่ง กุ้งกระจกม้วน (นิรภัฏ ช้างแดง, 2563)

ภาพประกอบ 14 โบสถ์ข้างตราชูส์

ที่มา : อิศรีย์ อรุณประเสริฐ, (2563).

โบสถ์วัดข้างตราชูส์ โบสถ์คริสต์ที่เป็นแหล่งเคารพนับถือของผู้คนในชุมชนกุฎีจีน และเป็นสถานที่โบราณเก่าแก่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาที่มีเรื่องราววิถีชีวิตกับสายน้ำจนกลายเป็นเรื่องเล่าที่ผสมผสานไทยจีนโปรตุเกสที่เข้ามาอาศัยอยู่ในไทยจุดสังเกตจากการนั่งเรือล่องตามแม่น้ำเจ้าพระยาจะเห็นเป็นยุยุดโดมสีชมพูสว่างาม และได้มีการถ่ายทอดแบบมาจากมหาวิหารฟลอเรนซ์ประเทศอิตาลีและจุดเด่นภายในมีการออกแบบงานศิลปะแบบเรอเนซองส์และนีโอคลาสสิกที่มีการตัดทอนอย่างสวยงามดูไม่หรรหาวจนเกินไปทำให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจสำหรับผู้ที่มาเยือนในชุมชนกุฎีจีน (นิรภัฏ ช่างแดง, 2563)

ภาพประกอบ 15 วัดกัลยาณมิตร

ที่มา : อิศริย์ อรุณประเสริฐ, (2563).

วัดกัลยาณมิตร ได้มีผู้ใจบุญจากเจ้าสัวโตเรือรื้อ ได้มอบที่ดินเพื่อสร้างวัดกัลยาณมิตร ถวายแด่รัชกาลที่ 3 มีจุดเด่นทางด้านอุโบสถที่ใหญ่ที่สุดในฝั่งธนบุรีและทางด้านไหน มีงานศิลปะกิจกรรมเล่าเรื่องวิถีชีวิตกับสายน้ำบนผนัง ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (นิรภัฏ ช้างแดง, 2563)

ภาพประกอบ 16 ภาพอุโบสถวัดกัลยาณมิตร

ที่มา : อิศรีย์ อรุณประเสริฐ, (2563).

ภายในสถาปัตยกรรมอุโบสถของวัดกัลยาณมิตร ทำให้เห็นถึงฝีมือของช่างไทยในสมัยโบราณที่ทำโครงสร้างเพดานโค้งใหญ่ และมีความละเอียดทุกจุด ภายในเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไตรรัตน์นายกองค์ใหญ่มีมาและมีการเขียนลวดลาย งานจิตรกรรมที่ดูร่วมสมัยและไม่ตกยุคให้นักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชม ในวัดกัลยาณมิตรรวมหาวิหาร (นิรภฎู ช้างแดง, 2563)

ภาพประกอบ 17 ภาพถ่าย วัดกัลยาณมิตร

ที่มา : อิศรีย์ อรุณประเสริฐ, (2563).

งานศิลปะในวัดกัลยาณมิตรมีจุดเด่นคือมีศิลปะแบบจีนที่แอบซ่อนอยู่ในตัวสถาปัตยกรรมประติมากรรม เช่นจุดที่หาชมได้ยากคือประตูทางเข้าของวัดกัลยาณมิตรมีงานแกะสลักหินที่สั่งทำจากประเทศจีน และมีโบราณวัตถุที่หาชมได้ยากนับ 100 ปี เช่นงานประติมากรรมที่ปักฐานจากผู้ที่มาทำบุญขอพรในวัดกัลยาณมิตร (นิรภัฏ ช้างแดง, 2563)

ภาพประกอบ 18 ศาลเจ้าเทียนอันเก๋ง

ที่มา : อิศริย์ อรุณประเสริฐ, (2563).

ศาลเจ้าเทียนอันเก๋ง วัดจีนข้างโบสถ์ซางตาครุส ริมแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นวัดจีน ที่ถูกการดูแลของตระกูลสีมะเสถียร ภายในมีองค์เจ้าแม่กวนอิมให้ไปเยือนในศาลเจ้าเทียนอันเก๋งได้ กราบไหว้บูชาด้านศิลปะในศาลเจ้ามีจุดเด่นด้านงานแกะสลักไม้ที่ละเอียดและสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทยจนได้รับรางวัลจากสถาปนิกสยามในพระราชาูปถัมภ์และภายในมีงานจิตรกรรมฝาผนังที่บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสามก๊กตามบริเวณศาลเจ้าเทียนอันเก๋งในหลากหลาย (นิรภัฏ ช้างแดง, 2563)

ภาพประกอบ 19 พระบรมธาตุเจดีย์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

ที่มา : อิศริย์ อรุณประเสริฐ, (2563).

วัดประยุรวงศาวาส เป็นวัดไทยที่ได้รับรางวัลยูเนสโก จากการปรับปรุงยอดเจดีย์ที่หักให้กลับมาตั้งตรง เนื่องจากเกิดภัยธรรมชาติฟ้าผ่าจนยอดเจดีย์เกิดหักและไม่ได้ถูกการซ่อมแซมมานานในการบูรณะยอดเจดีย์ได้ค้นพบพระบรมสารีริกธาตุอายุ 180 ปี จากนั้นในสถานที่ที่มีที่กราบไหว้บูชาพระพุทธรูปขนาดเล็กในพระอุโบสถมีจุดเด่นทางด้านสถาปัตยกรรมแบบไทย และงานจิตรกรรมเล่าเรื่องราวพุทธประวัติ จากนั้นมีที่ให้อาหารเต้าหรือเรียกว่า เขามอ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจจากนักท่องเที่ยวที่มาเยือนวัดประยุรวงศาวาส (นิรภัก ข้างแดง, 2563)

2. ข้อมูลด้านสถาปัตยกรรม ชุมชนกุฎีจีน แบบผสมผสานทางวัฒนธรรม

จากการสำรวจพื้นที่พบว่าชุมชนกุฎีจีนเป็น ชุมชนค่อนข้างใหญ่ประกอบด้วยชุมชนย่อยติดกัน และมีคลองบางกอกใหญ่ไหลผ่านตรงกลาง จุด ท่องเที่ยวของชุมชนที่น่าสนใจตั้งอยู่ไม่ไกล

กันนัก สามารถเดินถึงกันได้โดยสะดวกหรือจะขี่จักรยานก็ได้ ตามทางเดินในชุมชนที่เชื่อมระหว่างกันเป็นทางเดินเล็กๆ แคบ รถยนต์ไม่สามารถผ่านได้ มัสยิด ที่นับว่าสำคัญและมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจที่สุด คือ มัสยิดต้นสน ตั้งอยู่ห่างไกลออกไปกว่าจุดน่าสนใจอื่นๆ ต้องข้ามคลองบางกอกใหญ่และเดิน ลัดเลาะตามทางเดินเล็กๆ ไปอีกเล็กน้อย และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญด้านโบราณสถานที่มีความโดดเด่นด้านสถาปัตยกรรมและประวัติความเป็นมา (จิตสถา ศิริณภัค, 2562) ซึ่งได้แก่

ภาพประกอบ 20 พระบรมธาตุเจดีย์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

ที่มา : อิศริย์ อรุณประเสริฐ, (2563).

1) วัดประยุรวงศาวาส วัดไทยที่มีจุดเด่นทางด้านสถาปัตยกรรม คือ ยอดเจดีย์วัดที่ผู้คนมาในชุมชนกุฎีจีนแล้วเห็นเป็นอันดับแรก

ภาพประกอบ 21 โบสถ์ซางตาครุส

ที่มา: จิตสถาศิรณี ภัค, (2562).

2) โบสถ์ซางตาครุส สถาปัตยกรรมของศาสนาคริสต์ที่มีจุดเด่นทางด้านกรก่อสร้าง
เพดานแบบโดมที่ถอดแบบมาจากมหาวิหารฟลอเรนซ์อิตาลี

ภาพประกอบ 22 ภาพแกะสลักประดับในศาลเจ้าเกียนอันกง

ที่มา: จิตสถาศิริณี ภัค, (2562).

3) ศาลเจ้าเกียนอันกง สถาปัตยกรรมแบบจีนที่มีความประณีตสวยงามจุดเด่น
ด้านงานแกะสลักไม้ที่ได้รับรางวัลจากสถาปนิกสยาม

ภาพประกอบ 23 หลวงพ่อโต วัดกัลยาณมิตร

ที่มา: จิตสถาศิรณี ภัค, (2562).

4) วัดกัลยาณมิตร คือ วัดไทยผสมความเป็นจีนที่มีเอกลักษณ์ทางด้านงานจิตรกรรมเล่าเรื่องราววัฒนธรรมกับสายน้ำและเมืองแกะสลักหินหน้าประตูทางเข้าที่หาชมได้ยากในประเทศไทย

ภาพประกอบ 24 มัสยิดบางหลวง

ที่มา: จิตสถาปัตย์ ภาค, (2562).

5) มัสยิดบางหลวง จุดเด่นด้านสถาปัตยกรรมแบบ ไทย จีน อิสลาม ที่มีการรวมกันของศิลปะหลายเชื้อชาติและเป็นมัสยิดแห่งเดียวในโลกที่มีการสร้างแบบทรงไทยแตกต่างจากมัสยิดที่เป็นแบบโดม

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบของที่ระลึก

3.1 ลำดับขั้นตอนการทำของที่ระลึก

กำหนดรูปแบบในการทำของที่ระลึกที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มคนหมู่มาก ตามภูมิภาคท้องถิ่นนั้นๆ สร้างให้เกิดค่านิยมใหม่ๆ และเข้าถึงได้ง่าย

การหาข้อมูลเพื่อรวบรวมนำมาออกแบบของที่ระลึกจากสถานที่ที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีผู้คนสนใจเดินทางมานำมารวบรวมข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการออกแบบของที่ระลึก เช่นงานประติมากรรม สถาปัตยกรรม งานหัตถกรรม และงานจิตรกรรม

การหาค่านิยมจากผู้คนเพื่อให้ตรงตามความต้องการก่อนที่จะออกแบบของที่ระลึก เพื่อให้ตอบใจกลุ่มลูกค้าที่เข้ามาจับจ่ายใช้สอยของที่ระลึก ให้ตรงตามเป้าหมายและเกิดรายได้จากนักท่องเที่ยว

การหาประเด็นสำคัญจากแหล่งข้อมูล เช่นจากสถานที่เรื่องราวที่จะนำมาทำเป็นของที่ระลึก ด้านลวดลายที่สำคัญแสดงถึงเอกลักษณ์ที่แตกต่างและสวยงามเพื่อที่ทำให้ผู้ที่ซื้อกลับไปนึกถึงของที่ระลึกจากสถานที่นั้นแล้วกลับมาท่องเที่ยวใหม่

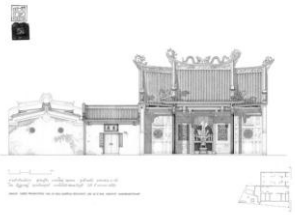
การกำหนดประโยชน์ของที่ระลึกสามารถให้คุณประโยชน์อย่างไรกลับไปบ้างจากผู้ที่มาซื้อของที่ระลึกเช่นกระบอกน้ำสามารถใส่น้ำได้ ถุงผ้าสามารถเป็นประโยชน์ในการเก็บสิ่งของ เป็นสิ่งที่สำคัญที่ตอบใจทำให้ลูกค้าอยากได้มากขึ้นจากประโยชน์การใช้สอย

ข้อควรระวังก่อนผลิตของที่ระลึก

- ของที่ระลึกต้องมีประโยชน์หรือไม่เป็นของเล่นได้ไหม
- การผลิตของที่ระลึกต้องผลิตงานไม่ซ้ำซ้อนและรวดเร็ว
- วัสดุที่ตีราคาถูกหาได้จากที่ไหนต้องทำอะไรบ้างให้เกิดความสวยงาม
- แพ้คเกจในการเคลื่อนย้ายของที่ระลึกเกิดการแตกหักไหม
- ต้นทุนในการผลิตมากเกินไปกว่าราคาขายไหม
- การออกวางจำหน่ายด้วยวิธีไหน
- สิ่งที่ลูกค้าต้องการของผลิตภัณฑ์หรือไม่ต้องการแบบไหน
- คู่แข่งในการทำของที่ระลึกมีไหม
- ต้องหาโรงงานผลิตที่มีราคาถูกและรวดเร็ว
- คนทั่วไปสามารถเข้าถึงของที่ระลึกได้ไหม
- ของที่ระลึกครอบคลุมตลาดชนชั้นไหน

3.2. การศึกษาหาลวดลายจากสถาปัตยกรรมชุมชนภูเก็ตเพื่อใช้ทำของที่ระลึก

<p>ลวดลายภาพวาดสถาปัตยกรรม โบสถ์ข้างตราครุฑ</p>	 <p>อ้างอิงภาพ ภาพลายเส้นโบสถ์ข้างตราครุฑ (ที่มา : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร องค์การ มหาชน,2560)</p>
<p>ลวดลายภาพงานออกแบบอัต ลักษณ์วัดประยุรวงศาวาสวร- วิหาร โดยใช้ลวดลายจาก สถาปัตยกรรมจากพระบรมธาตุ มหาเจดีย์วัดประยุรวงศาวาส วิหาร</p>	 <p>ภาพ สัญลักษณ์วัดประยุรวงศาวาส (ที่มา : วัดประยุรวงศาวาส,2560)</p>
<p>ลายเส้นภาพวาดจาก สถาปัตยกรรมมัสยิดบางหลวง</p>	 <p>ภาพ ลายเส้นมัสยิดบางหลวง (ที่มา : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร องค์การ มหาชน,2560)</p>
<p>ลายเส้นภาพวาดวัดกัลยาณมิตร ในแบบโบราณ</p>	 <p>ภาพลายเส้นพระอุโบสถและพระวิหารหลวง วัดกัลยาณมิตร (ที่มา : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ,2544)</p>

<p>ภาพงานเขียนแบบ สถาปัตยกรรม ศาลเจ้าเกียงอันกง</p>	 <p>ภาพเขียนแบบสถาปัตยกรรม ศาลเจ้าเกียงอันกง (ที่มา : อนุรักษ์ฤกษ์ ศุภกรพิณรุฒ, 2551)</p>
---	---

4. ทฤษฎีการออกแบบลดลาย

1. โครงสร้างที่มีแบบแผน เทคนิคการจัดองค์ประกอบให้มีระยะห่างที่เท่ากันและการแบ่งสัดส่วนให้เข้ากันกับงาน

2. โครงสร้างกึ่งแบบแผน คือ การจัดองค์ประกอบที่มีระยะช่องว่างที่ห่างกันแต่แฝงความขัดแย้งในภาพไว้อยู่โดยการจัดวางภาพไม่เท่ากัน

3. โครงสร้างไม่มีแบบแผนเทคนิคจัดวางแบบอิสระไม่แน่นอนและมีช่องว่างที่ไม่เท่ากัน

4. โครงสร้างไม่ชัดเจนเทคนิคที่ไม่มีแบบแผนวางองค์ประกอบอิสระมีช่องว่างภาพไม่เท่ากัน

5. โครงสร้างที่ชัดเจน เทคนิคการร่างภาพที่มีเอกลักษณ์ความคมชัด และมีการเน้นเส้นตามรูปร่างของภาพวาด

6. โครงสร้างที่มองไม่เห็นเป็นการร่าง แบบภาพที่ไม่ให้ความหนาความลึกของวัตถุ

7. โครงสร้างที่มองเห็นได้เป็นภาพวาดโครงสร้างที่มองเห็นความลึกความหนาของวัตถุ และมีระยะห่างที่เท่ากัน

7.1. การจัดอันดับภาพให้มีความเท่ากันและซ้ำกันและมีจังหวะที่เท่ากัน

7.2. การกลับภาพซ้ายไปขวาสังเกตได้จากการสะท้อนกับกระจก

7.3. การหาจุดหมุนการจัดวางรูปภาพมีลักษณะเป็นการหมุนเป็นวงกลม

7.4. การกลับภาพซ้ายขวาและการจัดเรียงภาพเป็นเทคนิคที่ให้ภาพเหมือนสะท้อนผิวน้ำกับวัตถุ

7.5. การเน้นภาพที่ใช้จังหวะสลับกันและการเน้นจังหวะ มีภาพวาดอย่างน้อย 2 ภาพขึ้นไปมีความแตกต่างกันของภาพและสลับผลัดเปลี่ยนของภาพไปมาแต่อยู่ขนานกันตลอดแนว

8. การแตกต่างการเรียงลำดับจากซ้ายและขวาและมีการรวมของลดลายเพื่อให้เกิดลายใหม่

9. การเรียงภาพแบบต่อเนื่องคือการนำภาพมาเรียงต่อกันให้มีความเท่ากัน
10. การตัดทอนภาพ คือ การเรียงจากภาพเล็กไปใหญ่สลับกันและมีการใช้สีทำให้เกิดลูกเล่นมีมิติมากขึ้น
11. การจัดวางภาพแบบเฉียงคือการนำมาจัดวาง เป็นแถวเฉียงเรียงต่อกัน
12. การทำภาพลดขยายแบบขั้นบันไดคือการจัดเรียงภาพต่อกันให้เหมือนเป็นขั้นบันได

4.1 ทฤษฎีเกสตัลท์

ภาพประกอบ 25 หลักการเรียนรู้ของกลุ่มเกสต์ตัลท์

หลักการเกสตัลท์

หลักสำคัญ คือ เกิดจากการมีประสบการณ์ ในการเรียนรู้ จากสิ่งต่างๆรอบตัว ประกอบด้วย 2 แบบคือ

การรับรู้ หมายถึงการตีความหมายของสิ่งรอบตัว โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ หู ตา จมูก ปาก ผิวหนัง เพื่อสัมผัสสรุปสกลั่นเสียงของเหตุการณ์นั้นๆ ที่มีความแตกต่างกันไป ของประสบการณ์แต่ละคนที่พบเจอแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม

กฎแห่งความเด่นชัด

กฎแห่งความเสมือนจริง

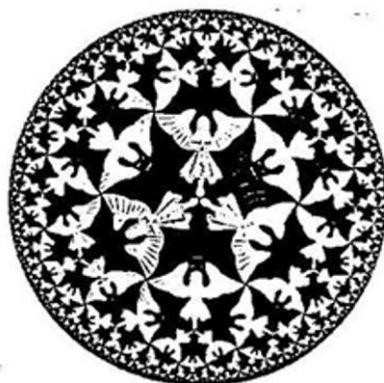

กฎแห่งความซิดไถ่ล้างกัน
 โกรธแห่งการสิ้นสุดลง
 กฎแห่งความต่อเนื่อง
 กฎแห่งความสมบูรณ์ โดยใช้ประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ของตัวบุคคล

กฎแห่งความแน่นอนหรือชัดเจน

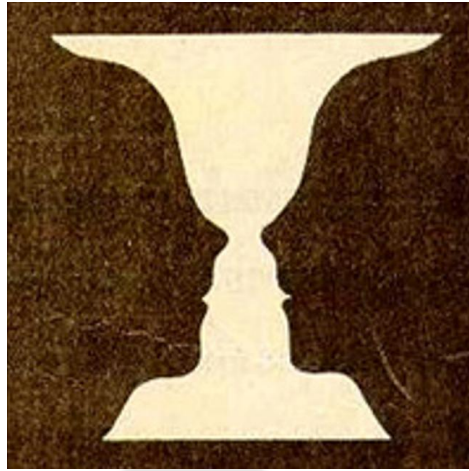
แสดงถึงการรับรู้ของกลุ่มกลุ่มหนึ่งที่มีความเห็นที่คล้ายคลึงกัน โดยกำหนดองค์ประกอบเป็น 2 ส่วนคือ

1. รูปภาพที่น่าสนใจ เพื่อเรียกร้องให้เกิด การรับรู้ในสิ่งนั้น
2. พื้นหลังภาพบรรยากาศ เพื่อสร้าง ให้ผู้คน เกิดเป็นจุดสนใจ และทำให้ ดีความภาพนั้น ออกมาได้อย่างชัดเจน

ภาพประกอบ 26 รูปนางฟ้า หรือ รูปปีศาจ

จากภาพเห็นได้ว่าเป็นรูปนางฟ้าหรือปีศาจ ลักษณะภาพจะรู้สึกเป็นจุดหมุนวงกลม แต่ถ้ามองกลับกันจะเห็นเป็นรูปแปลกที่แตกต่างในมุมมองเดิมลองพิจารณาดู

ภาพประกอบ 27 รูปพาน หรือ รูปคน 2 คน

จากภาพจะเห็นได้ว่า เป็นรูปพานหรือรูปคนสองคนหันหน้าชนกัน โดยมีพื้นหลังเป็นสีดำ จะมองเป็นรูปพาน แต่กลับกันถ้ามองสีขาวเป็นพื้นหลังจะเห็นเป็นรูปคนหันหน้าเข้าหากัน

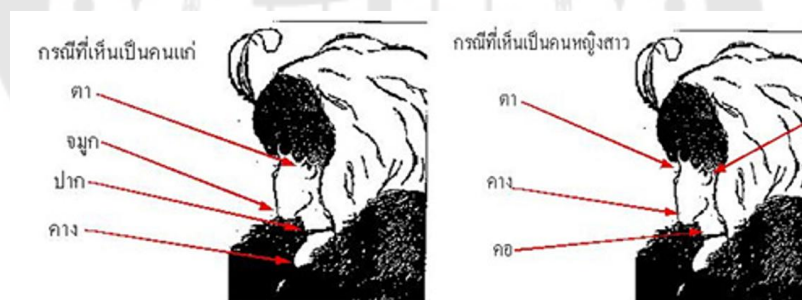
ภาพประกอบ 28 รูปพาน หรือ รูปคน 2 คนหันหน้าเข้าหากัน

จากภาพด้านซ้ายบนมองแล้วจะทำให้รู้สึกเหมือนรูปคนสองคนหันหน้ามองเข้าหากัน ส่วนภาพด้านขวา คงไม่มีใคร คิดว่า เป็นรูปพานส่วนใหญ่จะคิดว่าเป็นรูปคนสองคนคุยกัน

ภาพประกอบ 29 รูปหญิงชรา หรือ รูปหญิงสาว

รูปภาพอาจจะมี ความแตกต่างของภาพขึ้นอยู่กับ การตีความของ แต่ละบุคคล บางคนมอง เป็นภาพหญิงชรา ส่วนอีกบางคนมองภาพเป็นหญิงสาว

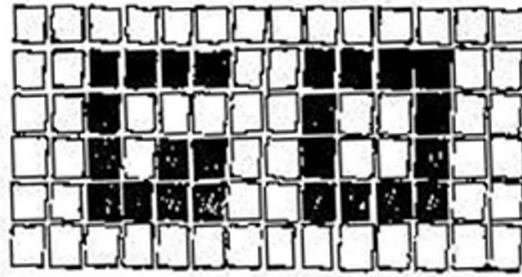

ภาพประกอบ 30 รูปหญิงชรา หรือ รูปหญิงสาว

จากรูปข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาพเดียวกัน มีความเห็นที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับ ประสบการณ์เดิม ของแต่ละคน อิทธิพลจากประสบการณ์ ทำให้แสดงถึงการรับรู้ การมองเห็น การ เห็นภาพ การสลับกันของทฤษฎีเกสตัลต์ งานวิจัยของ ลีเปออร์ ซึ่ง ลีเปออร์ (Leeper. 1935)

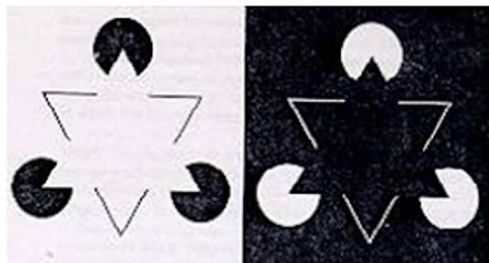
กฎแห่งความคล้ายคลึง (Law of Similarity)

การใช้หลักในการวางรูปแบบของกลุ่มการรับรู้ เช่นกลุ่มของ 4 ที่คล้ายคลึง หมายถึงสิ่ง
 เราได้ๆก็ตาม ที่มีรูปร่างขนาดหรือสีที่คล้ายกัน จนสามารถรับรู้ได้ ในแบบที่คล้ายกัน ถูกตั้งขึ้นโดย
 วิจัยของMax Wertheimer ตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1923

ภาพประกอบ 31 รูปตัวอย่างกฎแห่งความคล้ายคลึง

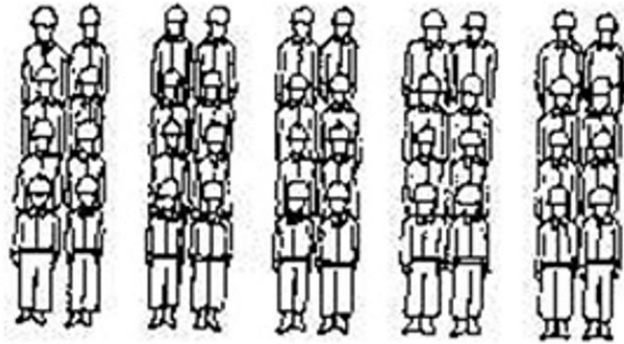
รูปด้านบนนี้ คือรูปสี่เหลี่ยมที่วางเรียงรายต่อกันและมีการใช้สีเข้มที่เรียงต่อกันเป็นพวก
 เดียวกัน

ภาพประกอบ 32 รูปตัวอย่างกฎแห่งความคล้ายคลึง

กฎแห่งความใกล้ชิด (Law of Proximity)

ข้อสำคัญของกฎนี้ ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ระยะเวลาที่ต่อเนื่องกัน และมีเหตุผลที่สนับสนุน
 ให้เกิดสิ่งเร้า ที่ใกล้ชิดมนุษย์ ทำให้เกิดการรับรู้ที่เหมือนกันเป็นหมู่คณะ

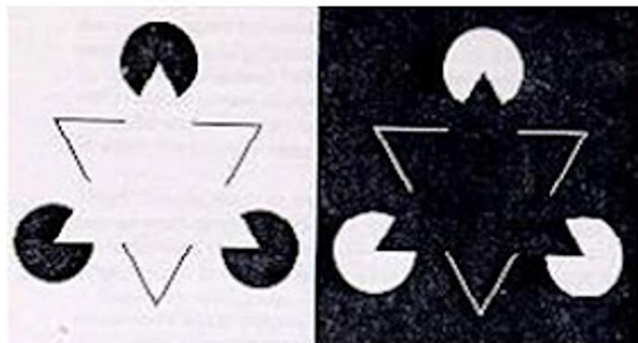

ภาพประกอบ 33 รูปตัวอย่างกฎแห่งความใกล้ชิด

จะเห็นได้ว่าภาพด้านบน จะเป็นภาพกองทัพทหารที่เรียงกันเป็นหมู่คณะแถวตอน 5 แถว

กฎแห่งการสิ้นสุด (Law of Closure)

รูปการสิ้นสุด แสดงให้เห็นว่าไม่จำเป็นต้องสื่อสารภาพให้ออกมาเข้าใจอย่างชัดเจน แต่จะเป็นสัญลักษณ์ ที่มองแล้ว รู้สึกสิ้นสุดและจบลง

ภาพประกอบ 34 รูปตัวอย่างกฎแห่งการสิ้นสุด

ภาพประกอบ 35 รูปตัวอย่างกฎแห่งการสิ้นสุด

ยกตัวอย่าง ภาพด้านบนที่เป็นรูปสุนัข แสดงให้เห็นถึงการวาด ที่ไม่ชัดเจน แต่ แต่มีการจัดวาง รูปแบบของเส้น ความเข้มอ่อน ให้เหมือนลักษณะรูปสุนัข แสดงถึงความไม่เยอะ และชัดเจน สิ้นสุดลง

กฎแห่งความต่อเนื่อง (Law of Continuity)

การวาดภาพที่มีความคล้ายคลึงกัน แสดงถึง ความเป็นอันหนึ่งอัน

กฎแห่งความสมบูรณ์ (Law of Closer)

ภาพความสมบูรณ์แสดงถึงประสบการณ์เดิมที่ใช้อารมณ์รับรู้ความรู้สึก ของความสมบูรณ์นั้นได้ ด้วยตัวเอง

การหยั่งเห็น (Insight) เกิดจากการศึกษาหาข้อมูล ด้วยตัวเอง จากประสบการณ์ ที่ได้เรียนรู้ เพื่อจัดการปัญหา ได้อย่างรวดเร็ว โดยสามารถ คิดได้ทันที หลังเกิดเหตุการณ์ ซึ่งแสดงถึง ประสบการณ์ ที่เคยทำมา พบเห็น มาก่อนหน้านี้ จึงเป็นเหตุที่ทำให้ สามารถเอาตัวรอด ได้ทุกสถานการณ์ แสดงถึงการรับรู้ ความรู้สึก อารมณ์ร่วมของสถานการณ์นั้นๆ

กระบวนการแก้ปัญหา

กระบวนการแก้ปัญหาของลิงชิมแพนซี มีดังนี้

การจัดการปัญหาแบบรวดเร็วเกิดได้ทันทีเมื่อความทรงจำที่ทำให้เกิดความคิด จากประสบการณ์ที่เคยผ่านมา

ด้านการเรียนรู้ คือการตอบสนอง จากสิ่งรอบข้างที่พบเห็น ได้อย่างรวดเร็ว และเกิดการเรียนรู้ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

การใช้ประสบการณ์ที่เรียนรู้จึงสามารถนำพาการคิดค้นและเห็นถึงปัญหาจากสิ่งรอบตัวได้อย่างรวดเร็ว

4.2 หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์

ความหมายขององค์ประกอบศิลป์

ผู้วิจัยได้สรุปว่าองค์ประกอบศิลป์เป็นหัวใจของงานศิลปะก่อนที่มนุษย์จะสร้างสรรค์ผลงานขึ้นเพื่อแสดงออกจากรู้สึกอารมณ์ การนึกคิด การตีความ โดยมีจุดสำคัญ ในหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ดังนี้ จุด สี เส้น น้ำหนัก พื้นผิว นำมารวมเข้าด้วยกันอย่างพอเหมาะพอควรแล้วเกิดเป็นรูปร่างต่างๆ(เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ,2549) ในการสื่อความหมายและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเป็นเครื่องมือ สัญลักษณ์ทางศิลปะ ให้ผู้สร้างสรรค์ได้ถ่ายทอด และสื่อสารให้แก่ผู้คนที่มาชมผลงานต่างๆ (สุชาติ เกาทอง และคณะ,2554)

ความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์

เป็นองค์ความรู้ที่สำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและเป็นองค์ประกอบศิลป์ ประเภทจิตรศิลป์ ประยุกต์ศิลป์ ซึ่งในศิลปะสาขาต่างๆ(เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ,2549) ล้วนจำเป็นต้องใช้หลักการองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ภาพพิมพ์ สื่อผสม ภาพถ่าย พาณิชยศิลป์ มัณฑนศิลป์ ศิลปะหัตถกรรม และอุตสาหกรรมศิลป์ (ฉัตรชัย อรรถปักษ์,2548)

ส่วนประกอบศิลปะ

ส่วนประกอบศิลปะ หรือทัศนธาตุ ผู้วิจัยสรุปได้ไว้ดังนี้

- 1.จุด คือ เป็นทัศนธาตุพื้นฐานแรกที่ทำให้เกิดงานศิลปะ ไม่มีความกว้างยาวลึก และไม่มีมิติ
- 2.เส้น คือ จุดหลายๆจุดต่อเนื่องกัน มีมิติทางยาว โดยเกิดจากจุดที่ถูกแรง หนึ่ง ผลักไปให้เคลื่อนที่โดยมีลักษณะเป็นเส้นตรงโค้ง คลื่น
- 3.น้ำหนัก คือความอ่อนแก่ ของน้ำหนัก สีขาวหรือดำ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของศิลปะที่อยู่คู่กันแสงเมื่อแสงส่องกระทบอุปกรณ์จะทำให้เกิดเงาแสงและเงาเป็นตัวกำหนดระดับค่าของน้ำหนัก
- 4.ผิว คือลักษณะบริเวณผิวหน้าของสิ่งต่างๆเมื่อสัมผัสและรับรู้ได้ว่าจะมีลักษณะอย่างไร ซึ่งลักษณะผิวแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1.พื้นผิวที่สามารถสัมผัสได้ด้วยตา 2.พื้นผิวที่สามารถสัมผัสด้วยได้มือ
- 5.รูปร่างและรูปทรง คือ เส้นรอบรูปที่ตัดกับบริเวณที่ว่างจะประกอบไปด้วยรูปร่างจะมี 2 มิติ คือ กว้าง ยาว รูปทรงจะมีลักษณะ 3 มิติ กว้าง ยาว ลึก

6.สี เป็นส่วนประกอบของศิลปะที่ความโดดเด่นมาก ช่วยให้เกิดความสนใจ มีอิทธิพลต่อความรู้สึก อารมณ์และจิตใจ (เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ.2549; ชะลูด นิ่มเสมอ.2557)

หลักของการจัดองค์ประกอบศิลปะกล่าวไว้ดังนี้

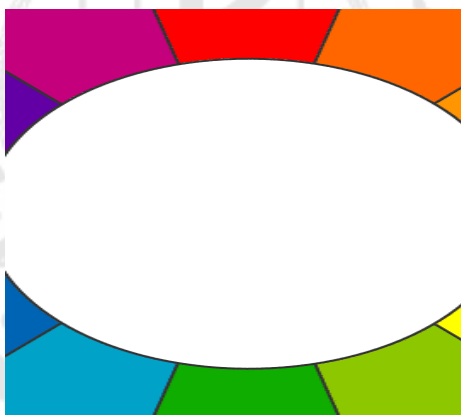
เอกภาพ คือสิ่งสำคัญของงานศิลปะ โดยการทำให้องค์ประกอบภาพ มีการคุมโทนเข้าด้วยกัน และสอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่ศิลปินได้คิดค้นวาดขึ้นมา

ดุลยภาพ โดยมีเส้น แขน เป็นตัวกำหนด เพื่อสร้างความสมดุล ให้แก่ผลงานศิลปะ

จุดเด่น คือการเน้นส่วนที่เด่น ของภาพที่มีความสำคัญ ในการเล่าเรื่อง ของผลงานศิลปะ (เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ.2549)

4.3 ทฤษฎีสี

ประโยชน์ของการเลือกใช้สีมีความสำคัญต่อการออกแบบ ทุกอย่างบนโลก เช่นตราสัญลักษณ์ องค์กร งานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ และการทำงานศิลปะ เพื่อที่จะสื่อสาร ให้ผู้คนที่ชมผลงาน ได้เข้าใจ และมีอารมณ์ ความรู้สึก ร่วมไปกับ ผลงาน ของนักออกแบบ

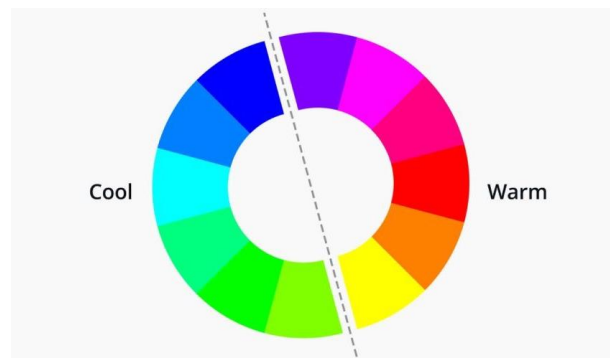

ภาพประกอบ 36 ทฤษฎีสี (Color Theory)

ทฤษฎีสีหมายถึง สีที่เป็นต้นกำเนิดของสีต่างๆ ที่สามารถนำมาผสมรวมกัน แล้วเกิดเป็นสีอื่น ตามที่ต้องการ เพื่อใช้ในการผลิตผลงานศิลปะ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวจากเทคนิคการใช้สี โดยมี 3 สีหลัก ที่สามารถทำให้เกิดสีอื่นๆ คือสีแดงสีเหลืองสีน้ำเงิน โดยสามารถนำมาผสมกันแล้วเกิดเป็นสีต่างๆ จนเกิดเป็นวงล้อสี ที่สามารถนำมา ผสมผสานรวมกัน ได้สีอื่นๆ และมีความแตกต่างจากการผสมสีเฉพาะตัวของศิลปิน วงล้อวงล้อ 12 สี ถูกคิดค้นโดยเซอร์ ไอแซค นิวตัน ในปี 1666 (นาริสา บัวเชย,2565)

โทนสีแบ่งออกเป็น 2 แบบ

ภาพประกอบ 37 การแบ่งสีโทน

สีโทนร้อน หมายถึงสีที่ประกอบไปด้วย อารมณ์ของแสงแดด รู้สึกมีความสว่าง มีพลัง
อบอุ่น ได้แก่ สีส้ม สีแดง สีส้มแดง สีม่วงแดง สีเหลืองส้ม

สีโทนเย็น สีที่แสดงถึงบรรยากาศ เย็นสบาย เหมือนอยู่ในหมอกหิมะ ให้ความรู้สึกที่กลับ
ได้แก่ สีม่วงน้ำเงิน สีเขียวน้ำเงิน สีนํ้าเงิน สีเขียวเหลือง สีเขียว

วงจรสี

ภาพประกอบ 38 วงจรสี

วงจรสีคือสีที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งหมด 12 สีแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

1. สีที่มีความเด่นของสีและสีอื่นไม่ สามารถมารบกวนได้คือ แม่สี 3 สี แดง เหลือง น้ำเงิน สีที่เกิดจากการ นำแม่สี 3 สี แดง เหลือง น้ำเงิน นำมาผสมกันเป็นคู่ แล้วเกิดสีเขียว ส้ม ม่วง
2. สีที่เกิดจากการผสมสีเขียว ม่วง ส้ม และแม่สี แดง เหลือง น้ำเงิน ทำให้เกิดสีใหม่ 6 สี เหลืองส้ม แดงส้ม น้ำเงินเขียว เหลืองเขียว แดงม่วง น้ำเงินม่วง

สรุป คือ ขึ้นอยู่กับตัวศิลปินที่ต้องการถ่ายทอดสื่ออารมณ์ความรู้สึกผ่านผลงานศิลปะ (นาริส บัวเชย, 2565)

4.4 เทรนด์การออกแบบปี 2022

1. 90s nostalgia เทรนด์การออกแบบที่ทำให้นึกย้อนวัยไปในช่วงเวลา 90s
2. Expressive and experimental lettering การออกแบบแหวกแนวตัวอักษร ที่ใช้หลักกฎเกณฑ์แบบสนุกสนาน
3. Ukiyo-e flat design การออกแบบที่เน้นตัดทอนเรียบง่ายไฟก๊สที่ขึ้นงานให้ออกมาเด่น
4. Daydream doodles การวาดรูปแบบแนวเพื่อฝันใจลอยตามอารมณ์
5. Anti-design การออกแบบที่ฉีกกฎหลักการออกแบบออกไป
6. Escapism การออกแบบที่เน้นความเป็นแฟนตาซีเหนือจินตนาการ
7. Y2K เน้นงานที่เป็นสิ่งรูปแบบแผ่นซีดีเพลง
8. Parametric patterns การวาดรูปเรขาคณิตแบบหักเห และทำเป็นงาน 3 มิติแบบเคลื่อนไหว
9. Fraktur การออกแบบแสดงอารมณ์ความรักหลงใหล ของ Gen x ที่โตมาในยุค 90s
10. Intricate maximalism การนำเสนองานออกแบบอย่างละเอียด มีความเยะชัดเจน
11. Extreme bubble design การออกแบบสไตล์งานแบบไฮสคูลมีสีสันจากฟองสบู่
12. Grunge revival การออกแบบการใช้อารมณ์แบบปลดปล่อยพลังรุนแรงสะท้อนอารมณ์โกรธ (อัษฎพร วรควาวิสันต์, 2565)

4.5 สัญลักษณ์

สัญลักษณ์วิทยา (Semiology)

สัญลักษณ์วิทยาศาสตร์แห่งภาพลักษณ์ ที่สื่อความหมาย ของธรรมชาติ และสามารถทำหน้าที่ ดึงดูด ให้ผู้คน จำเอกลักษณ์ ขององค์การนั้น ได้อย่าง ง่ายและรวดเร็ว สัญลักษณ์วิทยา คือ หลักการเรียนรู้ ที่ให้ความหมายเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ที่แสดงถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สถานที่ ภาษา สัญลักษณ์ รหัส และเครื่องหมาย สัญลักษณ์วิทยาเป็นการสื่อสารถึงต้นกำเนิด และไม่สนใจถึงความถูกต้อง ที่ สามารถให้คนในสังคมเข้าถึงได้ถึงความแตกต่าง ทางด้านวัฒนธรรม จากผู้ส่งสารและผู้รับสาร ทางด้านวัฒนธรรมวิถีชีวิตภาษาความเป็นอยู่ ที่เกิดจากการถ่ายทอดผ่านตัวสัญลักษณ์ของผู้ที่เล่าเรื่องราว ในแต่ละเรื่องนั้นๆ เช่น เล่าเล่านกหวีด ไอโฟน แหวนหมั้น มายาคติ

สัญญะตามแนวคิดของเพียร์ซ (C. Peirce) ให้ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบหลัก

ตัวไอคอน เป็นสัญลักษณ์ ที่เหมือน วัตถุมากที่สุด เช่นงานภาพถ่ายรูปปั้น โดยถ้าต้องการศึกษาความหมาย ต้องถอดรหัสสัญลักษณ์นั้นๆ เพื่อตีความหมาย

อินดิคส์ คือสัญลักษณ์ล่องลอย ที่มีการทิ้งไว้ในเหตุการณ์นั้น เช่นรอยเท้าสัตว์ เพื่อใช้ในการ หาข้อมูลเพื่อเชื่อมโยง ในเหตุการณ์นั้นๆ

ซิมโบว์ เป็นการตัดทอนรูปแบบสัญลักษณ์ เพื่อให้เข้าถึง กลุ่มผู้ใช้งานได้ง่าย และเข้าใจเช่นตราสัญลักษณ์โลโก้ จากบริษัทต่างๆ (ผศ.ดร.เอกิง พัฒโนภาษ และ Dr. Brain Antony Curtin,2556)

5. ข้อมูลสถิติการท่องเที่ยวประเทศไทยด้านการซื้อสินค้าของที่ระลึก

ภาพประกอบ 39 Agents'Choice Awards2017

ภาพประกอบ 40 Thailand World's Top 2018

ตารางที่ 2-3 จำนวนและสัดส่วนนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ ปี พ.ศ. 2560

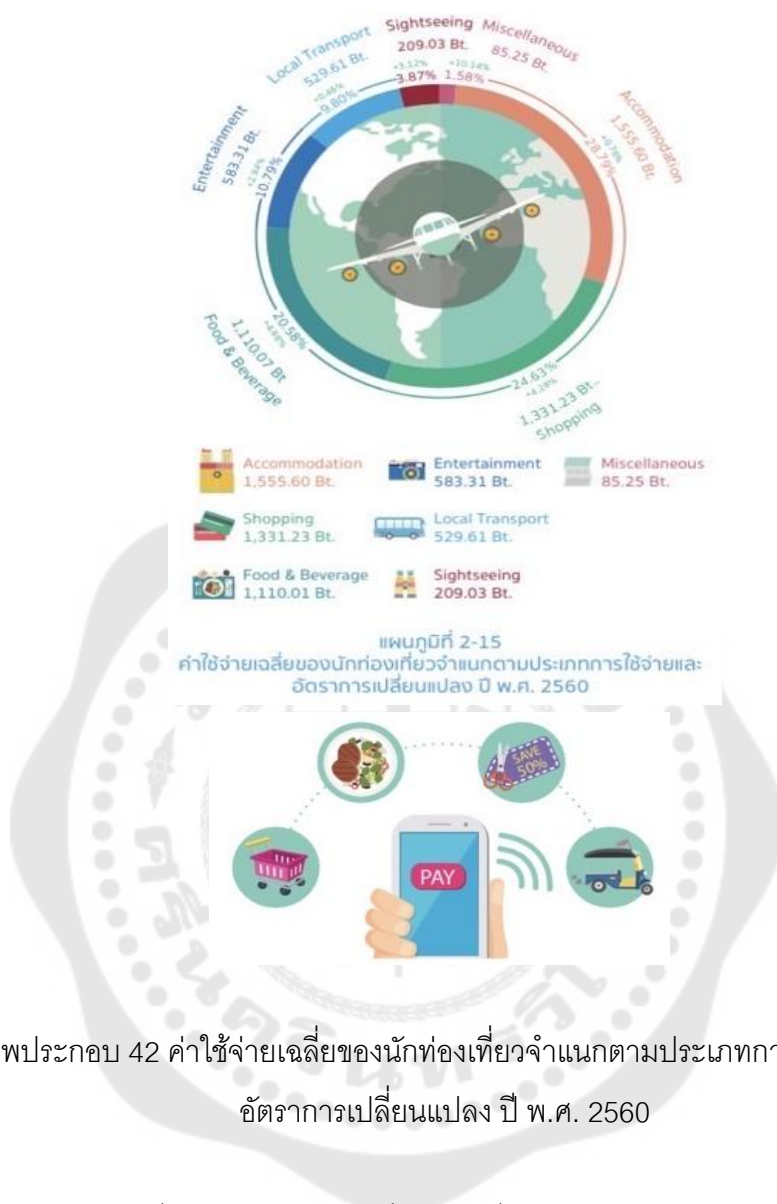
Country of Residence	Male		Female	
	No.	Δ (%)	No.	Δ (%)
East Asia	10,746,030	+11.37	13,420,246	+9.89
Europe	3,342,733	+2.53	2,979,433	+8.41
The Americas	774,686	+5.91	674,208	+10.53
South Asia	1,048,605	+16.09	590,923	+17.62
Oceania	527,802	+3.36	419,975	+2.96
Middle East	500,150	+5.76	374,893	+7.56
Africa	91,296	+2.68	100,998	+20.50
Grand Total	17,031,302	+9.06	18,560,676	+9.74

Country of Residence	Male (%Share)		Female (%Share)	
	2559	2560	2559	2560
East Asia	44.1%	44.5%	55.9%	55.5%
Europe	54.3%	52.9%	45.7%	47.1%
The Americas	54.5%	53.5%	45.5%	46.5%
South Asia	64.3%	64.0%	35.7%	36.0%
Oceania	55.6%	55.7%	44.4%	44.3%
Middle East	57.6%	57.2%	42.4%	42.8%
Africa	50.2%	47.5%	49.8%	52.5%
Grand Total	48.0%	47.9%	52.0%	52.1%

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ภาพประกอบ 41 จำนวนและสัดส่วนนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ ปี พ.ศ. 2560

นักท่องเที่ยวเพศหญิงขยายตัวมากกว่าเพศชายและนักท่องเที่ยวเพศหญิงเพิ่มขึ้นในเกือบทุกภูมิภาคในปี พ.ศ. 2560 นักท่องเที่ยวเพศหญิงและนักท่องเที่ยวเพศชายเพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมาและนักท่องเที่ยวหญิงขยายตัวมากกว่าเล็กน้อย โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.74 ขณะที่นักท่องเที่ยวชายเพิ่มขึ้น ร้อยละ 9.06 และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของนักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม ในปีพ.ศ. 2560 เทียบกับปีก่อนหน้าพบว่าโดยภาพรวมนักท่องเที่ยวหญิงมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น อันเป็นผลจากการเพิ่มของ สัดส่วนนักท่องเที่ยว เพศหญิงจากเกือบทุกภูมิภาค

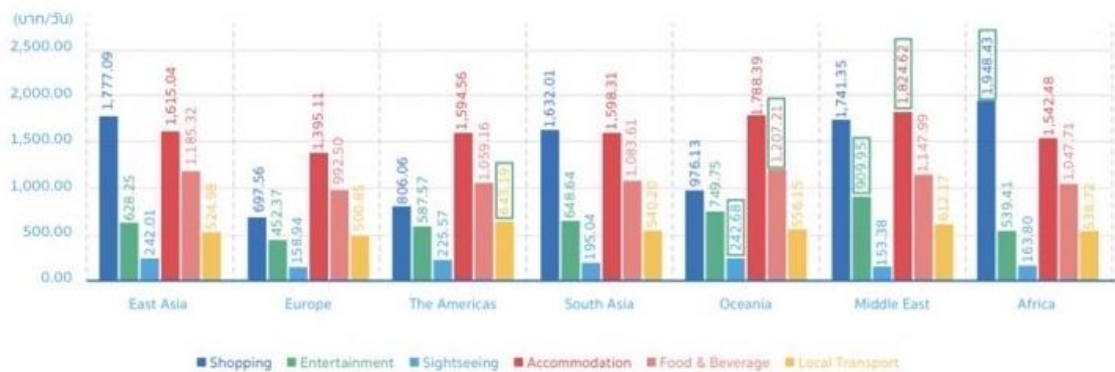

ภาพประกอบ 42 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทการใช้จ่ายและอัตราการเปลี่ยนแปลง ปี พ.ศ. 2560

กลุ่มนักท่องเที่ยวใช้จ่ายในหมวดที่พิกมากที่สุดและค่าใช้จ่ายมีการขยายตัวทุกประเภท ยกเว้นค่าที่พักและค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง กลุ่มนักท่องเที่ยวใช้จ่าย หมวดที่พิกมากที่สุด 1,555.60 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.79 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดรวมมาซื้อสินค้าและของที่ระลึก ค่าอาหารและเครื่องดื่มและใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง ค่าเดินทางในประเทศและค่าบริการท่องเที่ยวตามลำดับ

ประเภทการใช้จ่ายที่มีการขยายตัวมากที่สุด คือค่าอาหารและเครื่องดื่ม (+4.88%) จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในทุกภูมิภาค รองลงมาคือค่าซื้อสินค้า และของที่ระลึกขยายตัวร้อยละ 4.28% จากการใช้จ่ายที่เพิ่มของนักท่องเที่ยว เอเชียตะวันออกเป็นหลัก และค่าบริการท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 3.12% จากนักท่องเที่ยวทุกภูมิภาคโดยเฉพาะเอเชียเนี่ย และเอเชียใต้

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตามประเภทการใช้จ่าย

แผนภูมิที่ 2-16 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว
จำแนกตามประเภทการใช้จ่าย และอัตราการเปลี่ยนแปลงรายภูมิภาค ปี พ.ศ. 2560

ภาพประกอบ 43 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว จำแนกตามประเภทการใช้จ่าย
และอัตราการเปลี่ยนแปลงรายภูมิภาค ปี พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายจำแนกตามประเภทนักท่องเที่ยวแอฟริกาใช้จ่ายหมวดซื้อสินค้าและของที่ระลึกสูงที่สุด 1,948.43 บาท โดยประเภทสินค้าที่นักท่องเที่ยวแอฟริกามีการใช้จ่ายสูงสุดคือเสื้อผ้าและอาหารแห่งขณะที่นักท่องเที่ยวเอเชียเนียบมีการใช้จ่ายในหมวดค่าบริการท่องเที่ยวและค่าอาหารและเครื่องดื่ม มากที่สุด (242.68 บาท และ 1,207.21 บาท) และนักท่องเที่ยวตะวันออกกลาง มีการใช้จ่าย ในหมวดค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและค่าที่พักสูงสุด (909.95 บาท และ 1,824.62 บาท) และนักท่องเที่ยวอเมริกามีการใช้จ่ายหมวดค่าพาหนะเดินทางในประเทศมากที่สุด (643.19 บาท)

แผนภูมิที่ 3-20 สัดส่วนรายได้ด้านการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จำแนกตามประเภทการใช้จ่าย ปี พ.ศ. 2556-2560

ภาพประกอบ 44 สัดส่วนรายได้ด้านการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย
จำแนกตามประเภทการใช้จ่าย ปี พ.ศ. 2556-2560

แผนภูมิที่ 3-21 สัดส่วนรายได้ด้านการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จำแนกตามภูมิภาค และประเภทการใช้จ่าย ปี พ.ศ. 2560

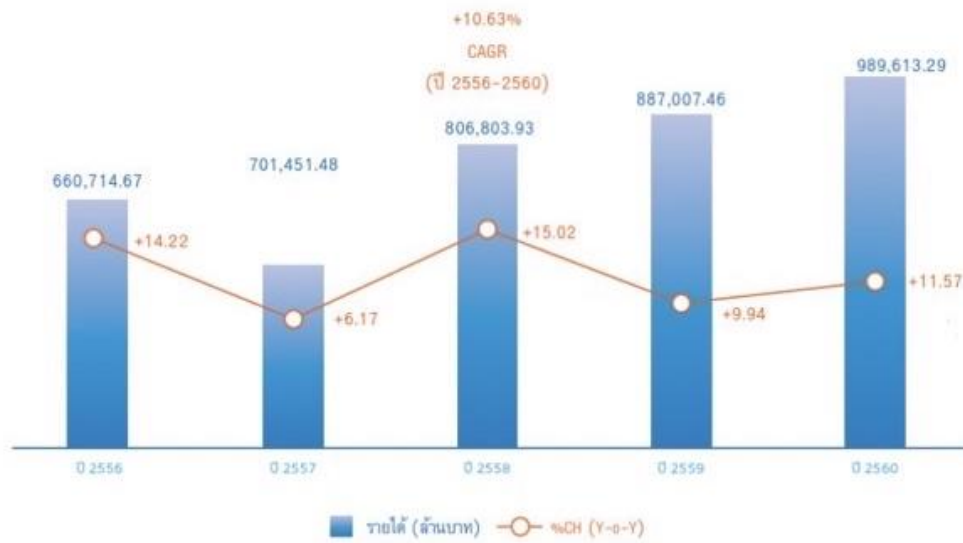
ภาพประกอบ 45 สัดส่วนรายได้ด้านการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย
จำแนกตามภูมิภาค และประเภทการใช้จ่าย ปี พ.ศ. 2560

การใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยียนมีสัดส่วนของค่าอาหารและเครื่องดื่ม เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมาโครงสร้างการใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยียนจำแนกตามประเภทการใช้จ่ายมีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือในช่วงปี พ.ศ. 2556-2557 ประเภทการใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงสุดคือค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (22.15% และ 21.86% เรียงตามลำดับ) แต่ในปี พ.ศ. 2558 เป็นต้นมา ค่าอาหารและเครื่องดื่มเป็นหมวดที่นักท่องเที่ยวมีการใช้จ่ายสูงสุดและมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องร้อยละ 21.67 ในปี พ.ศ. 2557 เป็นร้อยละ 22.10 ในปี พ.ศ. 2560

นอกจากนี้โครงสร้างการใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยียนในแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกันเล็กน้อยโดยกรุงเทพมหานคร เป็นภูมิภาคที่ผู้เยี่ยมเยียนมีสัดส่วนการใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและของที่ระลึกมากที่สุดขณะที่ภาคใต้และภาคเหนือค่าที่พักเป็นหมวดที่มีการใช้จ่ายสูงสุดส่วนภาคตะวันออกภาคตะวันตกภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางผู้เยี่ยมเยียนมีการใช้จ่ายค่าอาหารและเครื่องดื่มสูงสุด

ภาพประกอบ 46 รายได้เพื่อการท่องเที่ยวในประเทศของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย
จำแนกตามประเภทการใช้จ่าย ปี พ.ศ. 2560

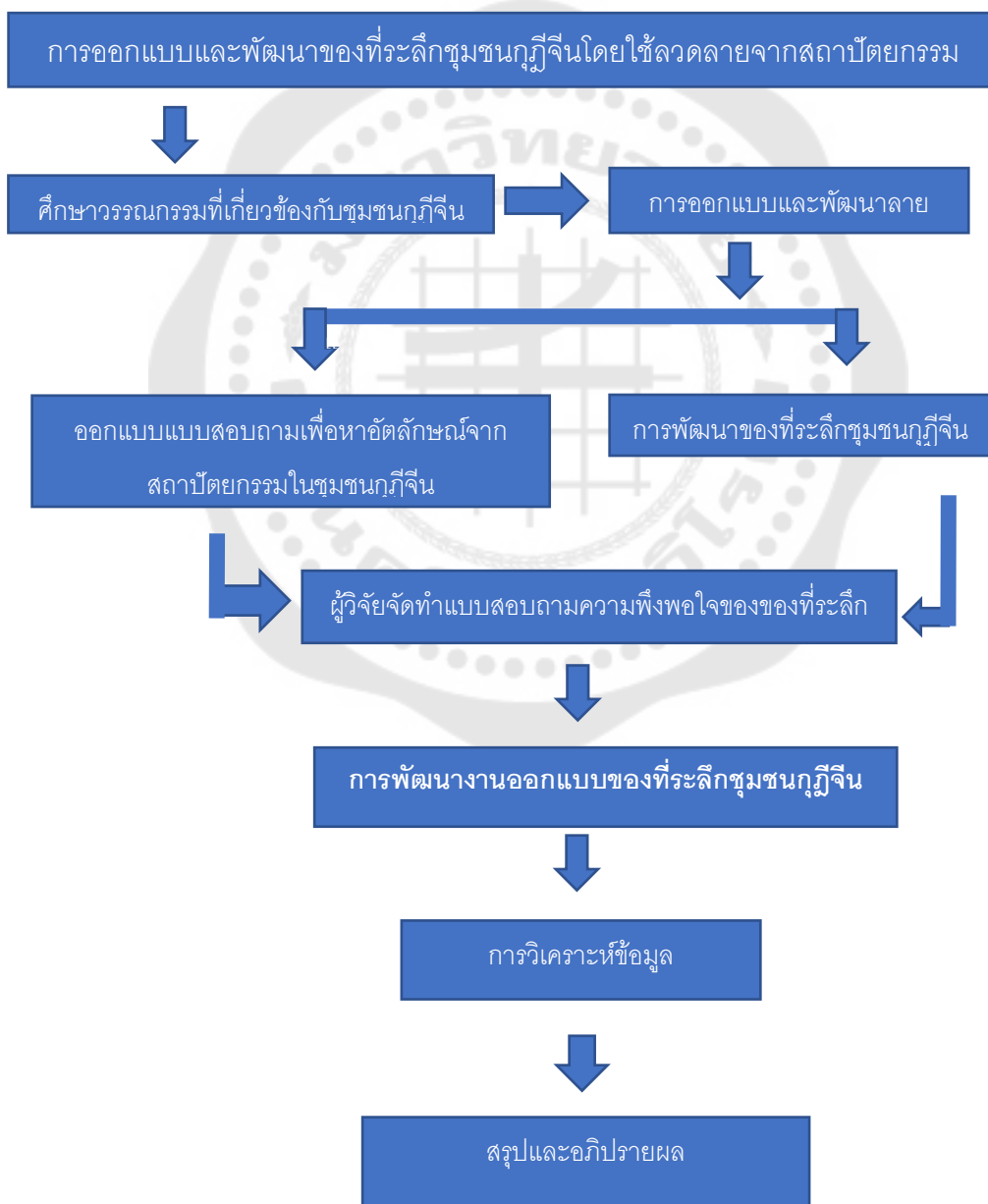
แผนภูมิที่ 3-19 รายได้ด้านการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ปี พ.ศ. 2556 - 2560

ภาพประกอบ 47 รายได้เพื่อด้านการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ปี พ.ศ. 2556-2560

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2560)

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

นวัตกรรมนิพนธ์เรื่อง การออกแบบของที่ระลึกชุมชนภูเก็ตโดยใช้สถาปัตยกรรม วิจัยฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ **วัตถุประสงค์** 1. เพื่อศึกษาและ หาแนวทางการออกแบบของที่ระลึกจากศิลปะ ลวดลายสถาปัตยกรรมในชุมชนภูเก็ต 2. เพื่อออกแบบแบรนด์สินค้าและของที่ระลึกจากสถาปัตยกรรมภายในชุมชนภูเก็ต

ส่วนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนกุฎีจีน

1.1. ประวัติความเป็นมาชุมชนกุฎีจีน

1.1.1. ศึกษาวรรณกรรม บทความเกี่ยวกับชาติพันธุ์ มีการรวมวัฒนธรรมที่แตกต่างกันและศาสนาทั้งหมด4ศาสนาดังนี้ พุทธ คริสต์ อิสลาม จีน

1.1.2. ศึกษาด้านสถาปัตยกรรม

- 1). เจดีย์วัดประยูร
- 2). ศาลเจ้าเกียนอันเกง
- 3). โบสถ์ซางตราครุฑ
- 4). มัสยิดคลองบางหลวง
- 5). วัดกัลยาณมิตร

1.2. สัมภาษณ์เชิงลึกจากคนในท้องถิ่น

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกจากคนในท้องถิ่นชุมชนกุฎีจีน โดยคนในชุมชนต้องมีการอยู่อาศัย10ปีขึ้นไปจำนวน3 ท่าน ได้แก่ 1) พระพิศิษฏ์ วิหารการ 2) ปิ่นทอง วงษ์สกุล ผู้นำชุมชนกุฎีจีน 3) ร้านสกุลทอง

ส่วนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาตลาด

เริ่มทำการออกแบบตลาดจากสถาปัตยกรรมในชุมชนกุฎีจีนสำหรับใช้เป็นแบบสอบถาม เพื่อหารูปแบบผลงานโดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

2.1. ออกแบบแบบสอบถามเพื่อหาอัตลักษณ์จากสถาปัตยกรรมในชุมชนกุฎีจีน

ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือวิจัยโดยได้ทำการออกแบบเพื่อหารูปแบบผลงาน และตัวอักษรโดยมีที่มาจากชุมชนกุฎีจีนดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ที่มาของรูปแบบผลงาน

รูปแบบและ ที่มาของ การ ออกแบบ	เทคนิค	ตัวอย่างผลงาน	คำอธิบาย
1.รูปแบบ ศิลปะจาก โบสถ์เซน ตราชูู้สใน ชุมชนกุฎี จีน	กระเบื้อง โมเสก		โดยผู้วิจัยได้นำศิลปะจาก โบสถ์เซนตราชูู้ส ในชุมชนกุฎีจีน ด้านการทำกระเบื้องโมเสก ด้านหน้าต่าง โบสถ์ที่มีสีสรรคหลากหลาย โดยนำเทคนิคเหล่านั้นมา ประยุกต์เป็นตารางแบบเส้นกริดและใช้การจัดวางโทนสี จากการดั่งสีมาจากสถานที่จริงเช่น วัดประยูร นำสีเหลี่ยม มาต่อกันให้เป็นstyleรูปร่างรูปทรงสถาปัตยกรรมของ ชุมชนกุฎีจีน ที่ทำให้ได้กลิ่นเหมือนกระดาศเขียนแบบ สถาปัตยกรรม และนำไปต่อยอดบนของที่ระลึก
2.รูปแบบ จากวัด ประยูรวงศา วาส	เทคนิค เส้นร่าง เคร่า โครง		โดยเทคนิคนี้ผู้วิจัยใช้การร่างภาพตาม โครงสร้างสถาปัตยกรรมตามสถานที่จริง โดยขั้นแรกเก็บ ภาพถ่ายและนำดินสอมาเน้นเส้นส่วนที่เป็นโครงร่าง สถาปัตยกรรมตามแบบจริง จากนั้นนำเข้าไปโปรแกรม คอมพิวเตอร์ แล้วถอดแบบจากเส้นปากกาที่เราเน้นเส้นไว้ จากนั้นใช้โทนสีจากสถานที่จริงปรับความเจือจางของสีให้ มีกลิ่นผสมผสานความเป็นmodern art ผสมความเป็น สมัยใหม่ ตรงกับเทรนด์ย้อนวันวาน แบบ nostalgia
3.รูปแบบ ศิลปะจาก วัดเกียนอ้ง เกง	woodcut		โดยstyleงานนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวัดเกียนอ้งเกง โดยสถาปัตยกรรมในวัดแห่งนี้ได้รับการอนุรักษ์งาน แกะสลักไม้ที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งและมีอายุกว่า100ปี ผู้วิจัยจึงหยิบยกความเป็นงานแกะสลักไม้ของศาลเจ้า ผ่านการใช้เทคนิคแบบภาพพิมพ์ไม้ (wood cut) ดั่ง สถานที่จริงของวัดเกียนอ้งเกงในชุมชนกุฎีจีน

ตาราง 2 ที่มาของสี

ที่มาของสี	รูปแบบสี	คำอธิบาย
1. สีศาลเจ้าเกียงอันกง	 	<p>จากกการลงพื้นที่หาสีตามสถานที่ วัดเกียนอันกงโดยใช้การดึงสีจากภาพถ่ายในสถานที่ พบว่าได้สีทั้งหมด3สี</p> <p>1.สีกรม 2.สีแดงเลือดหมู 3.สีน้ำเงินเข้มออกดำ</p>
2. สีโบสถ์ซางตราครุฑ	 	<p>จากกการลงพื้นที่หาสีตามสถานที่ โบสถ์ซางตราครุฑโดยใช้การดึงสีจากภาพถ่ายในสถานที่ พบว่าได้สี 1.สีม่วงออกน้ำตาล 2.สีส้ม 3.สีเทา 4.สีเนื้อ 5.สีชมพู</p>
3. สีที่นำมาจากวัดประยุรวงศาวาส	 	<p>จากกการลงพื้นที่หาสีตามสถานที่ วัดประยุรวงศาวาสโดยใช้การดึงสีจากภาพถ่ายในสถานที่ พบว่าได้สี 1.สีส้ม 2.สีเทาเข้ม 3.สีเทา 4.สีเทาอ่อน 5.สีส้มเหลืองออกทอง</p>

ตาราง 3 ที่มาของรูปแบบตัวอักษร

ประเภทตัวอักษร	รูปแบบ	คำอธิบาย
1. ตัวพิมพ์แบบมีหัว	ตัวอักษรมีหัว ชุดชนกุวี่จิ้น ชุดชนกุวี่จิ้น ชุดชนกุวี่จิ้น	เป็นตัวอักษรภาษาไทยที่สามารถอ่านง่ายที่สุด
2. ตัวพิมพ์แบบไม่มีหัวหัวปาด	ตัวอักษรแบบไม่มีหัว ชุดชนกุวี่จิ้น ชุดชนกุวี่จิ้น ชุดชนกุวี่จิ้น	เป็นตัวอักษรภาษาไทยที่มีความเป็นสมัยนิยมประยุกต์ใช้ได้ง่าย
3. ตัวพิมพ์แบบตัวตกแต่ง	ตัวอักษรแบบDisplay ชุดชนกุวี่จิ้น ชุดชนกุวี่จิ้น ชุดชนกุวี่จิ้น	เป็นตัวอักษรภาษาไทยที่ออกแบบให้มีลักษณะเฉพาะสามารถบ่งบอกบุคลิกภาพได้ดี

2.2.การพัฒนาของที่ระลึกชุมชนภูเก็ต

2.2.1.ลงพื้นที่เพื่อสำรวจร้านค้าของที่ระลึกสำหรับชุมชนภูเก็ต

2.2.2.การหาแนวโน้ม(trend)ค่านิยมของที่ระลึก

ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือวิจัยโดยได้นำแนวโน้ม(trend)ค่านิยมของ ของที่ระลึก ตั้งแต่ปี 2020-2022 มาใช้เป็นต้นแบบในงานวิจัย

ประเภท	ปี2020	ปี2021	ปี2022
1.สมุดและเครื่องเขียน	●	●	●
2.กระเป๋า	●	●	●
3.แก้วน้ำกระบอกน้ำ	●	●	●
4.ร่ม	●		
5.อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	●		
6.สินค้าเกี่ยวกับสุขภาพ	●		●
7.เสื้อ	●	●	●

2.2.3.ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของของที่ระลึก โดยสอบถามจากกลุ่มนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปจำนวน 100คน โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้ที่ชื่นชอบในการท่องเที่ยวและสะสมของที่ระลึกจากชุมชนภูเก็ต

2.2.3.พัฒนาและออกแบบของที่ระลึกชุมชนภูเก็ต

เริ่มจากการนำผลความต้องการของที่ระลึกที่ได้จากแบบสอบถามมาพัฒนาเป็นรูปแบบของที่ระลึกชุมชนภูเก็ตและได้นำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบเชิงลึกอีกครั้ง โดยคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบต้องมีความรู้ด้านเฉพาะด้านการออกแบบไม่ต่ำกว่า 5ปี จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1) ดร.สร้อย ตั้งตรงสิทธิ์ / อาจารย์ประจำภาควิชา การออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

2) ชีอ ศิริชัย โสภ / ตำแหน่ง Graphic Designer Manager / Kray Bkk Co.,

Ltd

3)ชื่อ ปรียานุช รื่นจิตร / ตำแหน่ง senior graphic designer / Kray Bkk Co.,
Ltd

ส่วนที่ 3 การพัฒนางานออกแบบของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีน

ผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบมาพัฒนาเป็น
ผลงานของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีน

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 5 สรุปและอภิปรายผล

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ ในการออกแบบและพัฒนาของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีน โดยใช้ผลวัดจากสถาปัตยกรรม ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการทำแบบสอบถามเกี่ยวกับชุมชนกุฎีจีน และการหารูปแบบทางการออกแบบของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีนเป็นวิจัยแบบเชิงคุณภาพ โดยแบ่งผลวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนกุฎีจีน

1.1. ประวัติความเป็นมาชุมชนกุฎีจีน

1.1.1 ชาติพันธุ์ มีการผสมผสานทางด้านวัฒนธรรมและศาสนาทั้งหมด 4 ศาสนา ได้แก่ พุทธ คริสต์ อิสลาม จีน

ชุมชนกุฎีจีนมีทั้งหมด 6 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนกัลยาณมิตร ชุมชนวัดบุปผาราม ชุมชนกุฎีจีน ชุมชนวัดประยูรวงศ์ ชุมชนกุฎีขาว ชุมชนซอยโรงคราม แสดงถึงความหลากหลายของวัฒนธรรม ที่มีการอยู่ร่วมกันหลากหลายศาสนาหลายความเชื่อ ซึ่งทำให้เกิดวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันแบบผสมผสาน ทั้ง ไทย จีน โปรตุเกส อิสลาม ฝรั่งเศส ดัตช์ริมแม่น้ำเจ้าพระยา โดยจากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ และสอบถามที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ในชุมชนกุฎีจีนเป็นที่ดินของวัดทั้งหมด จึงทำให้วัดกลายเป็นจุดรวมจิตใจของผู้ชุมชนกุฎีจีน พอมีงานพิธีทางศาสนาต่างๆเกี่ยวกับ วัด โบสถ์ คนในชุมชนกุฎีจีน จะเป็นผู้ช่วยเหลืองานต่างๆเกี่ยวกับวัด อย่างวัดไทยมีการจัดงานเทศกาลที่สำคัญเกือบทุกปี อย่างเช่นงานลอยกระทง งานเทศกาลสงกรานต์ ที่จะจัดขึ้นในวัดประยูรและวัดกัลยาณมิตร ส่วนศาสนา คริสต์ มีการจัดเทศกาลรำลึกถึงพระเยซู การจัดพิธีศพให้แก่พระเจ้าและการซักพระเยซูขึ้นสวรรค์ เป็นพิธีที่ส่งต่อมารุ่นสู่รุ่นจนปัจจุบันพ.ศ.2566 จากการที่ผู้วิจัยเดินทางท่องเที่ยวในชุมชนกุฎีจีน สิ่งเห็นอยู่ตลอดตามตรอกซอกซอย คือการทำขนมฝรั่งกุฎีจีนที่แทบทุกบ้านในชุมชนกุฎีจีน จะต้องรู้จักและทำเป็นเพราะมีการทำและสืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่นจนปัจจุบัน พ.ศ.2566 ทำให้นักท่องเที่ยวที่ผ่านเข้ามาต้องแวะชิมขนมฝรั่งกุฎีจีนและได้รู้สึกถึงกลิ่นอายของชุมชนกุฎีจีนเมื่อครั้งอดีตที่ผ่านมา

ชุมชนบริเวณกุฎีจีนและพื้นที่เกี่ยวเนื่องมีจุดแข็งเป็นอัตลักษณ์อันโดดเด่นอยู่สองประการ คือด้านประวัติศาสตร์และด้านความแตกต่างของกลุ่มชาติพันธุ์ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของย่านกุฎีจีนเริ่มจากการรวมตัวของชุมชนมือแรกตั้งแต่วราชธานีใหม่ภายหลังกรุงศรีอยุธยาเสียเมืองให้แก่พม่าผู้คนอพยพเดินทางมาทางใต้และตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณที่เรียกว่า

บางกอกสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้คนจีนจากอยุธยามาตั้งบ้านเรือนอยู่เหนือ
กุฎีจีน ส่วนคนศาสนาคริสต์และคนโปรตุเกสให้อยูริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตกที่โบสถ์ข้างตาค
รู๊ส ย่านกุฎีจีนจัดเป็นชุมชนใหญ่ในกรุงธนบุรีมีความเก่าแก่ในสมัยรัตนโกสินทร์ (องค์ความรู้ด้าน
ประวัติศาสตร์และกลุ่มชาติพันธุ์ในย่านกุฎีจีนและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง ,2550)

โดยผู้คนในชุมชนกุฎีจีนสามารถอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมแบบเก่าแก่ไว้ให้เห็นได้จาก
พิธีกรรมของคนในชุมชนที่ยังมีการถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น และยังมีศาสนสถานหลักหลายเชื้อชาติ
ที่สำคัญได้แก่ มัสยิด ศาลเจ้า โบสถ์ วัด ทำให้เป็นพื้นที่แห่งการศึกษาแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม
จากผู้ที่มาเยือนชุมชนกุฎีจีน (องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และกลุ่มชาติพันธุ์ในย่านกุฎีจีนและ
พื้นที่เกี่ยวเนื่อง,2550)

1.1.2.ศึกษาด้านสถาปัตยกรรม

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ชุมชนกุฎีจีน ด้านคนในชุมชนกุฎีจีนมีการนับถือศาสนา
หลากหลายศาสนาแต่สามารถอยู่ร่วมกันได้ จากการสอบถามคนในชุมชน พื้นที่ทั้งหมดเป็นพื้นที่
ของวัดต่างๆในชุมชน และมีศิลปะต่างๆที่มีความผสมผสานโดยจากการสังเกตทางด้าน
สถาปัตยกรรมมีทั้งหมด 5 สถาปัตยกรรม

- 1) เจดีย์วัดประยุรวงศาวาส
- 2) ศาลเจ้าเกียนอันเกง
- 3) โบสถ์ข้างตาครู๊ส
- 4) มัสยิดคลองบางหลวง
- 5) วัดกัลยา

โดยมีการผสมผสานหลากหลายศาสนา พุทธ มหายาน คริสต์ อิสลาม โดยจากภาพจิต
กรรมของวัดกัลยาที่มีการสื่อสารและเล่าเรื่องราววัฒนธรรมมนุษย์กับสายน้ำ มีการค้าขาย
แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจากสายน้ำตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบัน และจากการท่องเที่ยวทำให้เห็นว่าใน
ชุมชนยังมีการทำขนมฝรั่งกุฎีจีนโดยใช้วัตถุดิบที่ผสมผสาน และยังมีการทำหมวกกระจุกอมสินดี
แดงที่นิยมกันในประเทศจีนจนถึงปัจจุบัน 2023

จึงเห็นได้ว่าในชุมชนกุฎีจีนมีวัฒนธรรมในชุมชนที่มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมหลาย
ศาสนา มีประเพณีความเชื่อที่แตกต่างกัน แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข อย่างเช่น
ประเพณีในชุมชนกุฎีจีนเช่นการระลึกถึงพระเยซูในศาสนาคริสต์ การชักพระขึ้นสวรรค์ การนำ
ศิลปะด้านต่างๆของในชุมชนกุฎีจีนมาประยุกต์ใช้ให้เกิดสิ่งใหม่ตามช่วงของเวลาที่เปลี่ยน เช่น
ภาพวาดเรื่องราววิถีชีวิตในรูปแบบStreetArt ตามกำแพงชุมชนกุฎีจีน แต่ในพื้นที่ชุมชนกุฎีจีน

ยังคงความเป็นวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมจากรุ่นสู่รุ่น แต่อาจมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยที่พัฒนาตามบริบทของเมือง แต่ยังคงขาดผู้คนที่ให้ความสำคัญของชุมชนกุฎีจีนที่เป็นย่านประวัติศาสตร์ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ในอดีตจนถึงปัจจุบัน2023 เมื่ออดีตมีการค้าขายโดยเรือสำเภา และมีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นศูนย์กลางในการทำการค้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศจีน จากผู้วิจัยมองว่าชุมชนกุฎีจีนสามารถกระตุ้นการท่องเที่ยวและหารายได้ จากนักท่องเที่ยวที่ผ่านมายังไทยและต่างประเทศเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศไทยไปในตัว และทำให้เกิดเป็น landmark ใหม่ อย่างปี2022 มีการจัดงาน Apec ซึ่งอยู่ฝั่งเดียวกับชุมชนกุฎีจีน ทำให้เห็นว่าสามารถหารายได้จากการนำศิลปวัฒนธรรมในชุมชนกุฎีจีนมาพัฒนาต่อยอดได้ เช่นการทำเป็นของที่ระลึกจากสถาปัตยกรรมของชุมชนกุฎีจีน การใช้ โบสถ์ วัด ต่างๆ ในชุมชนมาทำเป็นของที่ระลึก เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาแล้วมีของที่ระลึกติดตัวกลับไป และ นี้ถึงสถานที่ที่เกี่ยวอย่างชุมชนกุฎีจีน

1.2.สัมภาษณ์เชิงลึกจากคนในท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกจากคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมชุมชนกุฎีจีน โดยมีบุคคลในท้องถิ่นให้ความร่วมมือ และให้ข้อมูลจำนวน3ท่านดังนี้

1) พระพิศิษฏ์ วิหารการ

โดยจากการสอบถามจาก หลงเจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาส โดยตัวผู้วิจัยได้สนิทสนมกับทางวัดประยุรวงศาวาสโดยตระกูลของผู้วิจัยได้สร้างศาลาเปรียญ ศาลา1(รักษัจจะ) ในปี 2544 โดยอยู่ด้านข้างพิพิธภัณฑสถานพระ ประยูรรัตนโกสินทร์ และ พระบรมธาตุเจดีย์ ให้แก่วัดประยูรจึงได้มีการสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบในการออกแบบและจุดเด่นของสถาปัตยกรรมของวัด โดยหลงเจ้าอาวาสได้เสนอเกี่ยวกับจุดเด่น ของวัดคือเจดีย์ของวัดประยุรวงศาวาส ได้รับรางวัลบูรณะปฏิสังขรณ์ขององค์การ ยูเนสโกอันดับ1 จากการปรับยอดเจดีย์ให้ตรง และให้ข้อเสนอว่าให้วาดแบบตามโครงสร้างสถาปัตยกรรมจะดูสมจริงกว่า และดูไม่บิดเบือนจากสถานที่จริงคนที่ผ่านไปมาเขาจะได้รู้ว่ามากจากเจดีย์วัดประยุรวงศาวาส โดยสถานที่วัดประยุรวงศาวาสมีกิจกรรมสำหรับคนที่มาเที่ยววัดคือ การให้อาหารเต่า เขามอวัดประยุรวงศาวาส

2) ปิ่นทอง วงษ์สกุล ผู้นำชุมชนกุฎีจีน

โดยจากการสอบถามผู้นำชุมชนบอกว่า เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยส่วนมากจะมีทริปปวดต่างชาติที่มากับโรงแรม บันจอร์ยานเข้ามาชมในชุมชนกุฎีจีน อย่างพิพิธภัณฑสถานกุฎีจีนซึ่งเป็นแหล่งความรู้ในชุมชนกุฎีจีนที่นักท่องเที่ยวมาเยือนแถวนี้ต้องเข้าไปชม ก่อนจะเดินเล่นตามตรอกซอกซอย ซึ่งในชุมชนแห่งนี้มีร้านอาหารชื่อดังของชุมชนที่ชื่อว่าร้านอาหารบ้านสกุลทอง

ทางร้านก็จะมีขายอาหารที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เอกลักษณะของชุมชนก็คือมีการผสมผสานที่ หลากหลายวัฒนธรรมหลากหลายศาสนา ทั้งพุทธ มหายาน อิสลาม คริสต์ จากตัวผู้วิจัยมองว่าเป็น ชุมชนที่มีเรื่องเล่าและวัฒนธรรมที่ผสมผสาน แต่ทางกลับกันคือด้านนักท่องเที่ยวในไทยยังให้ ความสนใจน้อยอยู่มาก ทางชุมชนกุฎีจีนเขามีการจัดงานตามเทศกาลต่างๆอยู่ตลอดภายในชุมชน จุดเด่นหลักเลยคือโบสถ์เซนต์ราครู้ส ที่ผู้คนในชุมชนกุฎีจีนจะมารวมตัวและจัดงานรื่นเริงตาม เทศกาลสำคัญต่างๆ อย่างงานคริสต์มาส งานซั๊กพระเยซูขึ้นสวรรค์

3) ร้านบ้านสกุลทอง

บ้านสกุลทองเป็นบ้านแรกๆที่สืบทอดเกี่ยวกับอาหารโปรตุเกส และเป็น ร้านอาหารที่นักท่องเที่ยวผ่านมาและต้องแวะเข้ามารับประทานในชุมชนกุฎีจีน โดยจากเรื่องเล่า สมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินก่อตั้งกรุงธนบุรี พ.ศ.2310 โปรดให้ชาวจีน และ ชาว ฝรั่งเศส อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานทางใต้ของบางกอกใหญ่ โดยชุมชนกุฎีจีนเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรม มี ทั้งชาวไทยเชื้อสายโปรตุเกส จีน มุสลิม ลาว มอญ ทั้งยังมีสถาปัตยกรรมที่หลากหลายในชุมชน กุฎีจีน โดยบ้านสกุลทองได้เรียนรู้การทำอาหารมาจากต้นตระกูล ดังนั้นเมนูประจำของบ้านสกุล ทองจึงมีความผสมผสานทั้งตำหรับ โปรตุเกส จีน และไทย โดยให้คำแนะนำด้านของที่ระลึกว่า เป็นสิ่งที่ดีเพราะว่ากุฎีจีนเราอยู่กับวัดกับโบสถ์มาตั้งแต่สมัยโบราณพื้นที่ในชุมชนก็เป็นพื้นที่วัด ดังนั้นเราจึงผูกพันกับวัดและชุมชนมาตั้งแต่เด็กๆ เหมาะแก่การทำให้เป็นของที่ระลึกจาก สถาปัตยกรรมของชุมชนกุฎีจีน เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่ซื้อของที่ระลึกกลับไปเกิดเป็นการช่วยโปร โมตจากลวดลายสถานที่ต่างๆในชุมชนกุฎีจีนจากผู้ที่มีมากเห็น และเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยว เขามาเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชนกุฎีจีน

จากการทบทวนวรรณกรรมและสัมภาษณ์เชิงลึก ค้นพบว่า มีสถาปัตยกรรม ภายในชุมชน กุฎีจีนที่มีชื่อเสียง ทั้งหมด 5 สถานที่ ได้แก่

1) เจดีย์วัดประยุรวงศาวาส

2) ศาลเจ้าเกียนอันเกง

3) โบสถ์ซางตราครุฑ

4) มัสยิดคดลองบางหลวง
ที่มา : The Could

5) วัดกัลยาณมิตร

สถาปัตยกรรมในชุมชนกุฎีจีน 5 สถานที่ที่กล่าวมานั้น ได้รับการยอมรับจากสถาบันยูเนสโก โดยวัดประยูรได้รับการยอมรับจากการบูรณะปฏิสังขรณ์ เจดีย์ให้กลับมามีหน้าตาเหมือนเดิม และโบสถ์เซนต์ราฟาเอลคือโบสถ์คริสต์แห่งแรกที่มีการจัดตั้งทำหนังสือคำสอนศาสนาคริสต์ และการพิมพ์แห่งแรกในประเทศไทย ส่วนวัดจีน ศาลเจ้าเกียนอันเกงได้รับการยอมรับการอนุรักษ์งานแกะสลักไม้ที่สมบูรณ์ที่สุดจากสถาปนิกสยามในพระราชอุปถัมภ์ซึ่งผู้วิจัยจะนำสถานที่ทั้ง 5 สถานที่มาทำการวิเคราะห์และออกแบบเพื่อหาอัตลักษณ์ในลำดับต่อไป

ส่วนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาผลผลิต

2.1. ออกแบบแบบสอบถามเพื่อหาอัตลักษณ์จากสถาปัตยกรรมในชุมชนกุฎีจีน

จากแบบสอบถามเพื่อหาแนวทางการออกแบบผลผลิตจากสถาปัตยกรรมในชุมชนกุฎีจีนได้มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนกุฎีจีน จำนวน 7 ท่าน ทำแบบสอบถามดังกล่าว โดยมีข้อสรุปดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 ผลสรุปรูปแบบผลงาน

เทคนิค	รูปแบบ	ร้อยละ
1.เทคนิคเส้นร่าง เค้าโครง		77.8%
2.กระเบื้องโมเสก		11.1%
3.Woodcut		11.1%

โดยจากการสอบถามโดยส่วนใหญ่เลือกการร่างรูปแบบตามโครงสร้างสถาปัตยกรรมจะทำให้ผู้คนเข้าใจรูปร่างของสถานที่นั้นๆมากกว่า ที่จะนำไปร่างแบบดัดแปลงตัดทอนรูปทรงไปจากเดิม ซึ่งถ้านำไปใส่ในของที่ระลึกจะทำให้ผู้คนที่มองผ่านมารู้สึกเกิดตั้งคำถามว่าไปเที่ยวไหน ที่ไหน แล้วอยากจะมาท่องเที่ยวในชุมชนภูเก็ตผ่านตัวของที่ระลึก

ตาราง 5 ผลสรุปโทนสี

สี	รูปแบบ	ร้อยละ
1.สีที่นำมาจากวัดประยุร	 	50%
2.สีโบสถ์ข้างตราครุฑ	 	20%
3.สีศาลเจ้าเกียงอันแกง	 	ไม่ได้รับความนิยม

โดยจากการสอบถามว่าทำไมถึงเลือกเป็นสีจากวัดประยุรวงศาวาสเพราะว่าเวลานักท่องเที่ยวเดินทางมา จุดเด่นทางสายตาคือเจดีย์วัดประยุรวงศาวาสซึ่งมียอดที่สูงสีขาวสง่าโดยผู้วิจัยได้ดึงสีมาจากรูปถ่ายของวัดประยุรได้จำนวน5สี ได้แก่ สีส้ม สีเทาเข้ม สีเทา สีเทาอ่อน และสีส้มเหลืองออกทอง โดยผู้วิจัยจะนำสีเหล่านี้ใช้ในการออกแบบของที่ระลึกชุมชนภูเก็ต

ตาราง 6 ผลสรุปรูปแบบตัวอักษรที่ได้รับความนิยม

ประเภทตัวอักษร	รูปแบบ	ร้อยละ
1.ตัวพิมพ์แบบมีหัว	ตัวอักษรมีหัว	77.8%
	ชุมชนกุฎีจีน	
	ชุมชนกุฎีจีน	
	ชุมชนกุฎีจีน	
2.ตัวพิมพ์แบบไม่มีหัว	ตัวอักษรแบบไม่มีหัว	22.2%
	ชุมชนกุฎีจีน	
	ชุมชนกุฎีจีน	
	ชุมชนกุฎีจีน	
3.ตัวพิมพ์แบบตัวตกแต่ง	ตัวอักษรแบบDisplay	ไม่ได้รับความนิยม
	ชุมชนกุฎีจีน	
	ชุมชนกุฎีจีน	
	ชุมชนกุฎีจีน Community	

สรุปผลการสำรวจ 77.8% เลือกตัวพิมพ์แบบมีหัวใช้กับพิธีการ คนในชุมชนค่อนข้างยังยึดติดกับความเข้าใจและตรงไปตรงมาของรูปแบบแนวการเขียนหนังสือไทยแบบมีหัวเพื่อต้องการสื่อแบบพิธีการไม่ให้อัปรับเปลี่ยนรูปแบบไปในแบบสากล เพราะอาจจะเป็นการบิดเบือนภาษาแล้วดูแบบไม่เป็นพิธีการ จึงต้องการให้แสดงเอกลักษณ์ของความเป็นไทยแบบดั้งเดิมอยู่

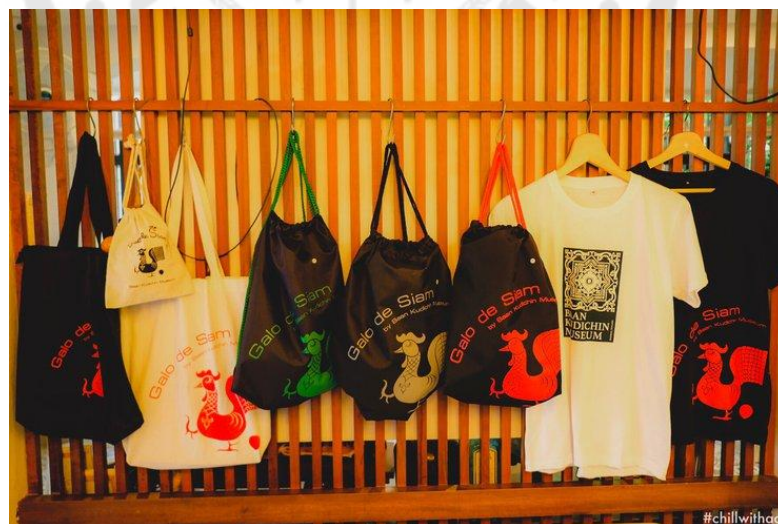
2.2. การพัฒนาของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีน

2.2.1 ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่เพื่อสำรวจร้านค้าของที่ระลึกสำหรับชุมชนกุฎีจีน
ค้นพบว่ามีย่านค้าของที่ระลึกในชุมชนกุฎีจีนจำนวน 3 ร้าน ได้แก่

- 1 ร้านบ้านสกุลทอง
- 2 พิพิธภัณฑ์บ้านกุฎีจีน
- 3 ร้านซุ้มขายของทั่วไปข้างวัดกัลยาณมิตร

ภาพจาก chillwithadi

ภาพจาก chillwithadi

ภาพจาก chillwithadi

จากการศึกษาหาข้อมูลในชุมชนกุฎีจีนด้านของที่ระลึก ผู้วิจัยสังเกตเห็นของที่ระลึกในชุมชนกุฎีจีนว่ายังแสดงเอกลักษณ์ออกมายังไม่ชัดเจนถึงชุมชนกุฎีจีน เช่นรูปไก่ จากการศึกษาข้อมูลมา สัตว์พวกนี้ในสมัยโบราณได้ติดมากับเรือสำเภาส่งสินค้าจากต่างประเทศ เพื่อใช้ในการดำรงชีพของคนบนเรือระหว่างการเดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลมายังประเทศไทย จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ไม่พบเห็นไก่สักตัว จึงทำให้หันกลับมามองจุดเด่นในรูปแบบอื่นคือด้านสถาปัตยกรรม ที่แสดงสัญลักษณ์จุดเด่นจากสายตาจากผู้ที่ผ่านมาได้ว่าสถานที่นี้คือชุมชนกุฎีจีน ในชุมชนกุฎีจีนมีสถานที่ขึ้นชื่อที่หลากหลายด้าน และมีโบราณสถานที่มีเอกลักษณ์แทบจะทุกที่ทุกวัด สามารถนำจุดเด่นแต่ละสถานที่มาออกแบบและพัฒนา ให้เกิดลวดลายใหม่ๆ อย่างเช่น เจดีย์วัดประยูรวงศาวาส ที่สามารถนำเอกลักษณ์ด้านยอดเจดีย์วัด มาประยุกต์ออกแบบลวดลายและสร้างเป็นของที่ระลึก แถมด้วยยอดเจดีย์ยังได้รับรางวัลจากยูเนสโก ถัดมาเป็นวัดจีน ศาลเจ้าเกียนอันเกงที่มีเอกลักษณ์ด้านการแกะสลักไม้เล่าเรื่องราวและมีอายุมากกว่า 100 ปี ที่สามารถนำจุดเด่นต่างๆ พวกนี้นำมาสร้างเป็นของที่ระลึก มากกว่าจะใช้ภาพสัตว์เป็นตัวเล่าเรื่องผ่านของที่ระลึก ถ้ามองจากฝั่งปากคลองตลาดจะเห็นโบสถ์ข้างตรารู้อู๊สที่เป็นจุดเด่น และวัดกัลยาณมิตรที่มีวิหารที่ใหญ่ที่สุดในฝั่งกรุงธนบุรี โดยทุกอย่างล้วนมีเรื่องเล่าจากสายน้ำ ผ่านตัวสถาปัตยกรรม วัด โบสถ์ ที่เป็นจุดศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชนกุฎีจีน ตัวแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พ.ศ.2566

2. ผู้วิจัยได้นำแนวโน้ม (trend) ค่านิยมของ ของที่ระลึก ตั้งแต่ปี 2020-2022 มาใช้เป็นต้นแบบในงานวิจัย

2.2.2. สรุปแนวโน้ม(trend)ค่านิยมของของที่ระลึกตั้งแต่ปี 2020-2022

ตาราง 7 แนวโน้ม (trend) ค่านิยมของ ของที่ระลึก ตั้งแต่ปี 2020-2022

ประเภท	ปี 2020	ปี 2021	ปี 2022
*1. สมุดและเครื่องเขียน	●	●	●
*2. กระเป๋า	●	●	●
*3. แก้วน้ำกระบอกน้ำ	●	●	●
4. ร่ม	●		
5. อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	●		
6. สินค้าเกี่ยวกับสุขภาพ	●		●
*7. เสื้อ	●	●	●

สรุป ของที่ระลึกที่ได้รับความนิยมที่จะนำมาใช้ในการออกแบบของที่ระลึกชุมชนภูเก็ต
ได้แก่

1. สมุดเครื่องเขียน
2. กระเป๋า
3. แก้วน้ำกระบอกน้ำ
4. เสื้อ

2.3 รูปแบบของที่ระลึกที่ได้รับความนิยมจากการสอบถาม เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบของที่ระลึกชุมชนภูเก็ต

ผลสรุปจากแบบสอบถามความต้องการประเภทของของที่ระลึกชุมชนภูเก็ต โดยสอบถามจากกลุ่มคนทั่วไปนักท่องเที่ยวจำนวน 100 คน โดยมีคุณสมบัติผู้ที่ชื่นชอบในการท่องเที่ยวสะสมของที่ระลึก โดยคำนวณจากร้อยละมากที่สุดไปน้อยที่สุด ร้อยละสูงก็จะมีค่านิยมมากที่สุด ร้อยละต่ำก็จะมีค่านิยมน้อยที่สุด ตามภาพตาราง

รูปแบบที่นิยม	ของที่ระลึก	ร้อยละ
<p>1.การออกแบบโดย ใช้เทคนิคที่มาจาก วัดพระยूर สี การวาด ตามโครงสร้าง</p>		<p>ดีมาก55%</p>
<p>2.การออกแบบโดย ใช้เทคนิคที่มาจาก วัดพระยूर สี การวาด ตามโครงสร้าง</p>		<p>ดีมาก54%</p>
<p>3.การออกแบบโดย ใช้เทคนิคที่มาจาก ศาลเจ้าเกียนอันกง สี ภาพแกะสลักไม้ Woodcut</p>		<p>ดี46%</p>
<p>4.การออกแบบโดย ใช้เทคนิคที่มาจาก ศาลเจ้าเกียนอันกง สี ภาพแกะสลักไม้ Woodcut</p>		<p>พอใช้39.4%</p>
<p>5.การออกแบบโดย ใช้เทคนิคที่มาจาก โบสถ์เซนต์ราครู้ส การทำกระเบื้อง โมเสก</p>		<p>ปรับปรุง35%</p>

สรุปแนวทางของที่ระลึกที่นำมาใช้ในการออกแบบคือ รูปแบบการวาดตามโครงสร้าง
สถาปัตยกรรมและ สี จากวัดประยุรวงศาวาสที่มีความนิยมมากที่สุด 55%

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบและพัฒนาของที่ระลึกชุมชนกุฎิจีนโดยใช้ลวดลายจาก
สถาปัตยกรรมทั้งหมด 5 สถานที่

ภาพการออกแบบที่ 1 สถานที่วัดประยุรวงศาวาส

ภาพการออกแบบที่ 2 สถานที่โบสถ์ข้างตราครุฑ

ภาพการออกแบบที่ 3 สถานที่วัดกัลยาณมิตร

ภาพการออกแบบที่ 4 สถานที่มัสยิดบางหลวง

ภาพการออกแบบที่ 5 สถานที่ศาลเจ้าเกียนอันกง

จากนั้นผู้วิจัยได้นำของที่ระลึกไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 3 ท่าน

2.3.1 พัฒนาและออกแบบของที่ระลึกชุมชนนกุฎีจีน

ผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์จากแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด มาพัฒนาเป็นรูปแบบของที่ระลึกชุมชนนกุฎีจีนและได้นำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ โดยคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบต้องมีองค์ความรู้และประสบการณ์ทางการออกแบบไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1) ดร.สรวัล ตั้งตรงสิทธิ์ / ได้ให้คำแนะนำจากการสอบถามด้านลวดลายสถาปัตยกรรมชุมชนนกุฎีจีน อาจจะมีต้องมีการตัดทอนเส้นกรอบรูปร่าง Logo ให้น้อยลงและควรใช้สีไม่เยอะมากเพื่อให้ ตัวแบบ logo มองแล้วเข้ากับตัวงานส่วนเรื่องตัวของที่ระลึก อาจจะต้องมีการจัดองค์ประกอบใหม่อย่าพยายามจัดวางตัวผลงานให้ซ้ำๆกัน อาจจะทำแบบจุดเดียวให้เด่น และอาจจะหาลวดลายในสถาปัตยกรรมนกุฎีจีนมาตกแต่งเพิ่มเติมพื้นหลัง เพื่อให้มีชีวิตชีวา

2) ชื่อ ศิริชัย โสภา / ตำแหน่ง Graphic Designer Manager / Kray Bkk Co., Ltd / จากการสอบถามเป็นเรื่องของการจัดสี ของภาพให้เท่ากัน อาจจะมีการจัดเรียงแบบหลายๆแบบรวมๆกัน logo อาจจะต้องปรับให้ logo เสมอๆกัน ตัวพวงกุญแจอาจจะต้องเพิ่มเส้นขอบให้ชัดขึ้น และเพิ่มตัวอักษรบอกสถานที่ให้คนเข้าใจในสถานที่นั้นเพราะผู้อื่นมองอาจจะไม่รู้ว่ที่ไหน ภาพวาดอาจจะต้องมีการปรับอัตราส่วนให้เท่ากัน ลายไหนไม่จำเป็นควรตัดออก อาจจะมีการจัดวางรูปในหลายๆแนว มีต่อกันหลายๆอันเป็นทำเป็นแบบลายผ้าบ้าง เป็นแบบเรียบบ้าง เยอะบ้าง เพื่อเป็นตัวเลือกลากหลายแบบ

3) ชื่อ ปรียานุช รื่นจิตร์ / ตำแหน่ง senior graphic designer / Kray Bkk Co., Ltd เพิ่มตัวอักษรบอกสถานที่เพราะคนนอกมองแล้วยังไม่รู้ว่ที่นี้คือที่ไหน และหาหลายอื่นๆในสถาปัตยกรรมมาใส่ตกแต่ง ด้านตัวของที่ระลึกอาจจะมีการเรียงซ้ำๆกันให้น้อยลง สีภาพบ้างชิ้นคุมโทนยังไม่เท่ากันยังมีอันอื่นที่สีโดดเด่นกว่าสถาปัตยกรรมอันอื่นทำให้ดูเด่นกว่าที่อื่นมองแล้วยังดูไม่ซ้ำกัน แต่โดยรวมการใช้สีดูสวยมีที่มาที่ไปจากสถานที่จริง

ส่วนที่ 3 การพัฒนางานออกแบบของที่ระลึกชุมชนกุฎิจีน

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบ ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและนำมาปรับปรุงและพัฒนาตามคำแนะนำโดยได้เป็นผลงานของที่ระลึกการออกแบบและพัฒนาของที่ระลึกชุมชนกุฎิจีนโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรม”

Souvenir Design Wat Prayurawongsawas Warawihan

ของที่ระลึกวัดประยุรวงศาวาส

Souvenir Design Wat Kanlayanamit

ของที่ระลึกวัดกัลยาณมิตร

Souvenir design Santa Cruz Church

ของที่ระลึกโบสถ์เซนต์ราฟาเอล

ของที่ระลึกศาลเจ้าเกียงอันเกง

ของที่ระลึกมัสยิดบางหลวง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วิจัยเรื่อง การออกแบบและพัฒนาของที่ระลึกชุมชนภูเก็ตโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรม มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (The research and Development) โดยผู้วิจัยได้ทำการหาข้อมูลเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมชุมชนภูเก็ต จากนั้นนำมาออกแบบและพัฒนาเป็นของที่ระลึกชุมชนภูเก็ต เมื่อได้ลวดลายที่ผ่านการออกแบบ ผู้วิจัยได้นำต้นแบบ ไปสอบถามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนภูเก็ตจำนวน 7 ท่าน ได้แก่ รองเจ้าอาวาสวัดประยูรวงศาวาส 1 รูป ผู้นำชุมชนภูเก็ต 1 ท่าน เจ้าของร้านอาหารบ้านสกุลทอง 2 ท่าน ที่มงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนภูเก็ต 3 ท่าน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาลวดลายรูปแบบ สี ตัวอักษร เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาและออกแบบของที่ระลึกเป็นต้นแบบ ต่อมาผู้วิจัยได้นำต้นแบบของที่ระลึกจัดทำเป็นแบบสอบถามออนไลน์กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 100 คนเพื่อให้ได้แนวทางให้มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด เมื่อผู้วิจัยได้ผลจากการทำแบบสอบถามกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์มาพัฒนารูปแบบของที่ระลึกชุมชนภูเก็ตโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรมและนำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัย 1 ท่าน และนักออกแบบกราฟิกและของที่ระลึก 2 ท่าน จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์เพื่อออกแบบของที่ระลึกชุมชนภูเก็ตโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรมขั้นสุดท้ายเพื่อให้ได้ของที่ระลึกที่สมบูรณ์ที่สุดและดำเนินการวางแผนด้านธุรกิจเบื้องต้น

หลังจากผลการดำเนินงานวิจัยครบทุกส่วนตามขั้นตอนผู้วิจัยสามารถสรุปผลการดำเนินงานโดยสามารถสรุปได้ดังนี้

1.สรุปผลการวิจัย

1.1.ด้านวัฒนธรรม

1.2.ด้านสถาปัตยกรรม

1.3.ด้านของที่ระลึกและการท่องเที่ยวชุมชนภูเก็ต

1.4.ด้านการออกแบบของที่ระลึกชุมชนภูเก็ตจากสถาปัตยกรรม

2.อภิปรายผล

3.ข้อเสนอแนะ

1.สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิจัยการออกแบบและพัฒนาของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีนโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรม มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบของที่ระลึกจากศิลปะ ลวดลายสถาปัตยกรรมในชุมชนกุฎีจีน และออกแบบแบรนด์สินค้าและของที่ระลึกจากสถาปัตยกรรมภายในชุมชนกุฎีจีน โดยมีข้อค้นพบในการวิจัยดังนี้

1.1.ด้านวัฒนธรรม

ผู้วิจัยพบว่าชุมชนกุฎีจีนมีการผสมผสานหลากหลายเชื้อชาติหลายความเชื่อ จากการสังเกตทางด้านศาสนาของคนในชุมชนกุฎีจีนที่นับถือ ได้แก่ ศาสนาพุทธ นิกายมหายาน ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม ที่สามารถอยู่ร่วมกันได้ทำให้แสดงออกถึงเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนกุฎีจีน ในด้านอาหารชุมชนกุฎีจีนมีการทำขนมฝรั่งกุฎีจีนที่มีการทำสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่รุ่นสู่รุ่น และมีวัดอุทิศที่ผสมผสาน จีน โปรตุเกส ส่วนในพื้นที่ต่างๆ ภายในชุมชนกุฎีจีนมีจุดเด่นที่แสดงถึงการผสมผสานวัฒนธรรมโดยสามารถมองเห็นได้ผ่านงานศิลปะลวดลายที่แตกต่างจากชุมชนอื่น ผู้วิจัยค้นพบจากการเดินทางท่องเที่ยวลัดเลาะในชุมชนกุฎีจีนสามารถเห็นงาน Street art ที่เกิดขึ้นมาใหม่ และมีงานจิตรกรรมตามกำแพงวัด ที่มีการผสมผสานและเกิดเป็นแนวงานศิลปะร่วมสมัยที่เป็นเสน่ห์ของชุมชนกุฎีจีน ซึ่งผลการศึกษาในบทความนี้ตรงกันกับการศึกษาเกี่ยวกับ กุฎีจีนมุมมองใหม่ของ นิรภัก ข้างแดง(2563) ได้ศึกษาเรื่องเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชนกุฎีจีนที่มีการผสมผสานหลากหลายในด้านต่าง ๆ ซึ่งสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนนี้ได้อย่างชัดเจน

1.2.ด้านสถาปัตยกรรม

จากการดำเนินการศึกษาในชุมชนกุฎีจีนเกี่ยวกับสถาปัตยกรรม ผู้วิจัยพบว่ามีสถานที่สำคัญในชุมชนกุฎีจีนจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ วัดประยูรวงศาวาส ศาลเจ้าเกียนอันเกง โบสถ์เซนตราครู้ส วัดกัลยาณมิตร และมัสยิดบางหลวง ผู้วิจัยพบเห็นถึงความแตกต่างทางด้านสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะที่แตกต่างกันหลากหลายรูปแบบ ด้านงานสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจประกอบไปด้วย งานที่ผสมผสานสถาปัตยกรรมไทย-อิสลามในมัสยิดบางหลวง งานแกะสลักไม้ในศาลเจ้าเกียนอันเกงที่มีความละเอียดและโบราณที่สุดในฝั่งธนบุรี การทำกระเบื้องโมเสกในโบสถ์เซนตราครู้ส และการผสมผสานไทยและจีนในสถาปัตยกรรมของวัดกัลยาณมิตร อีกทั้งยังมีการใช้สีที่เป็นจุดเด่นที่น่าสนใจของชุมชนกุฎีจีนจากสถาปัตยกรรม โดยในพื้นที่ชุมชนกุฎีจีนทางด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรมเรื่องเล่าต่างๆ ล้วนแล้วมาจากสถาปัตยกรรมก่อนที่ชุมชนกุฎีจีนจะถือกำเนิดขึ้น ทั้งนี้สถาปัตยกรรมในชุมชนกุฎีจีนยังได้รับแรงบันดาลใจจากหลักธรรมชาติ โดยการนำธรรมชาติเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสถาปัตยกรรม เช่น การใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น ไม้ หิน หรือ

แสงแดด เพื่อสร้างสรรค์เป็นสถาปัตยกรรมให้เกิดความสมดุลและความสวยงามอันน่าทึ่ง ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัย จิตสถาปัตย์ ภาค (2562) สื่อส่งเสริมการเรียนรู้การท่องเที่ยวชุมชนภูเก็ต สำหรับวัยเด็กตอนกลาง

1.3.ด้านของที่ระลึกและการท่องเที่ยวชุมชนภูเก็ต

จากการศึกษาทางวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชนภูเก็ตฝั่งกรุงเทพมหานคร พบว่ามีจุดเด่นทางการท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชุมชนนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อค้นพบด้านของที่ระลึกและการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1.3.1.ด้านของที่ระลึกชุมชนภูเก็ต

จากการศึกษาหาข้อมูลในชุมชนภูเก็ตด้านของที่ระลึก ผู้วิจัยสังเกตเห็นของที่ระลึกในชุมชนภูเก็ตที่แสดงเอกลักษณ์ออกมายังไม่ชัดเจนถึงชุมชนภูเก็ต เช่นรูปไก่ จากการศึกษาข้อมูลมา สัตว์พวกนี้ในสมัยโบราณได้ติดมากับเรือสำเภาส่งสินค้าจากต่างประเทศ เพื่อใช้ในการดำรงชีพของคนบนเรือระหว่างการเดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลมายังประเทศไทย จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ไม่พบเห็นไก่สักตัว จึงทำให้หันกลับมามองจุดเด่นในรูปแบบอื่นคือด้านสถาปัตยกรรม ที่แสดงสัญลักษณ์จุดเด่นจากสายตาคือผู้ที่ผ่านมาได้ว่าสถานที่นี้คือชุมชนภูเก็ต ซึ่งในชุมชนภูเก็ตมีสถานที่ขึ้นชื่อที่น่าสนใจหลากหลายด้าน และมีโบราณสถานที่มีเอกลักษณ์แถบจะทุกที่ทุกวัด สามารถนำจุดเด่นแต่ละสถานที่มาออกแบบและพัฒนา ให้เกิดลวดลายใหม่ๆ อย่างเช่น เจดีย์วัดประยูร ที่สามารถนำเอกลักษณ์ด้านยอดเจดีย์วัด มาประยุกต์ออกแบบลวดลาย และสร้างเป็นของที่ระลึก แถมด้วยยอดเจดีย์ยังได้รับรางวัลจากองค์กรสหประชาชาติยูเนสโก ถัดมาเป็นวัดแบบจีน คือ ศาลเจ้าเกียนอันเกงที่มีเอกลักษณ์ด้านการแกะสลักไม้เล่าเรื่องราวและมีอายุนานกว่า100ปี สอดคล้องกับวิจัย การออกแบบอุตสาหกรรมเพื่อชุมชน กรณีศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนภูเก็ต ศรีนยา เสียงอารมณี (2556) โดยผู้วิจัยคิดเห็นว่าสามารถนำจุดเด่นต่างๆพวกนี้นำมาสร้างเป็นของที่ระลึก มากกว่าจะใช้ภาพสัตว์เป็นตัวเล่าเรื่องผ่านของที่ระลึก ถ้ามองจากฝั่งปากคลองตลาดจะเห็นโบสถ์ข้างตรารู้อู๊สที่เป็นจุดเด่น และวัดกัลยาณมิตรที่มีวิหารที่ใหญ่ที่สุดในฝั่งกรุงเทพมหานคร โดยทุกอย่างล้วนมีเรื่องเล่าจากสายน้ำ ผ่านตัวสถาปัตยกรรม วัด โบสถ์ที่เป็นจุดศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชนภูเก็ตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พ.ศ.2566

1.3.2. ด้านการท่องเที่ยวชุมชนกุฎีจีน

หนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจคือ พิพิธภัณฑ์บ้านกุฎีจีน ซึ่งเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนกุฎีจีนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีร้านอาหารบ้านสกุลทองที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว ที่ต้องการลิ้มลองอาหารโปรตุเกสอย่างแท้จริงที่มีบรรยากาศที่ดีอาหารที่แสนอร่อย นอกจากนี้ยังมีเส้นทางปั่นจักรยานริมแม่น้ำเจ้าพระยาที่เป็นทางเลือกให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับสถานที่สำคัญในชุมชนกุฎีจีน และผู้ที่เดินทางมาทางแม่น้ำเจ้าพระยาจะเห็นจุดเด่นอย่างโบสถ์เซนต์ราฟาเอล และวัดกัลยาณมิตร นอกจากนี้ยังมีการจัดงานเทศกาลต่างๆในช่วง ปีใหม่ คริสต์มาส งานสงกรานต์ และงานรำลึกถึงพระเยซู ที่ให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนชุมชนกุฎีจีนได้สัมผัสกับวัฒนธรรมและประสบการณ์ที่ไม่ซ้ำที่ไหน ซึ่งเป็นความสอดคล้องกับวิจัยของนายอดิชาติ บัวขาว (2559) เกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่เน้นความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรมในบริเวณชุมชนโบราณเขาวัดกัลยาณมิตร ในเขตธนบุรีของกรุงเทพมหานคร

1.4. ด้านการออกแบบของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีนจากสถาปัตยกรรม

ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนผลวิจัยการออกแบบและพัฒนาของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีนโดยใช้ผลจากสถาปัตยกรรมดังนี้ ซึ่งผลของการวิจัยและการออกแบบในการระลึกชุมชนกุฎีจีนได้ถูกสรุปและแบ่งเป็นขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1.4.1. ผลการวิจัยที่ได้มาจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและการสอบถามคนในชุมชนกุฎีจีน และกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยสรุปประเด็นที่สำคัญจากการสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญเพื่อนำมาออกแบบแบบสอบถามให้กับกลุ่มเป้าหมาย

1.4.2. การออกแบบของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีน ผู้วิจัยใช้ผลจากสถาปัตยกรรมเป็นแหล่งแรงบันดาลใจในการออกแบบ และพัฒนาสิ่งของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีน เช่น แก้วน้ำเซรามิค กระเป๋าผ้า เสื้อยืด พวงกุญแจ เป็นต้น ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามออนไลน์จากกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด 100 คน เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบผลงานของที่ระลึก โดยออกแบบจากการวาดตามโครงสร้างสถาปัตยกรรมเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการ สีที่ใช้ในการออกแบบมีความเกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมชุมชนกุฎีจีน ผู้วิจัยสรุปข้อมูลจากแบบสอบถามว่าการเลือกใช้สีจากวัดประยูรนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะสม เพราะว่าเป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียงระดับโลก เป็นจุดเด่นทางสายตาที่ผ่านไปย่านชุมชนกุฎีจีนและเห็นยอดเจดีย์เป็นอันดับแรกที่ทำให้นึกถึงชุมชนกุฎีจีน และการออกแบบเกี่ยวกับตัวอักษร พบว่ามีคนสนใจตัวอักษรแบบมีหัวให้คำอธิบายว่าต้องการที่จะอนุรักษ์ความเป็นไทยและอ่านเข้าใจง่าย เหมาะแก่การนำไปใช้ทางพิธีการและมีความเรียบร้อยสง่างามแบบไทย

1.4.3. ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบและพัฒนาของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีนโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรมที่ได้จากแบบสอปจากกลุ่มเป้าหมายผ่านการออกแบบของที่ระลึกได้แก่ แก้วน้ำเซรามิค สมุดNote เสื้อยืด กระเป๋าผ้า พวงกุญแจ โดยของที่ระลึกทั้งหมดนั้นได้เป็นของที่ระลึกที่อยู่ในกระแสนิยม 5 อันดับแรก โดยสามารถสรุปผลการออกแบบและพัฒนาของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีนโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรมได้ดังนี้

สมุดNote: เป็นสิ่งของหนึ่งที่ทุกคนต้องมีติดตัว เพราะเป็นที่เก็บเกี่ยวข้อมูลจดบันทึกความรู้ เตือนความทรงจำต่างๆ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวจากLifestyle การจดบันทึกของคนๆนั้น และหลายคนประสบความสำเร็จแล้วแต่มีการจดบันทึก ผู้วิจัยจึงใช้สมุดNoteมาทำเป็นของที่ระลึกที่บันทึกถึงลวดลายของสถาปัตยกรรมชุมชนกุฎีจีน และสามารถนำไปใช้งานได้จริง

เสื้อยืด: เสื้อเป็นของที่ระลึกจากชุมชนกุฎีจีนมักจะมีลวดลายและตัวอักษรที่สื่อถึงสถานที่สำคัญของวัฒนธรรมชุมชนกุฎีจีน เช่น สัญลักษณ์ของสถาปัตยกรรมสำคัญคือวัดต่างๆในชุมชนกุฎีจีน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความโชคดีและความร่ำรวย การได้รับเสื้อที่มีลวดลายเหล่านี้เป็นของที่ระลึกจะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถสื่อถึงการเชื่อมั่นและความศรัทธาต่อวัฒนธรรมชุมชนกุฎีจีนได้

แก้วเซรามิค: แก้วเซรามิคเป็นของที่ระลึกที่เชื่อมโยงกับศิลปะและงานหัตถกรรมของชุมชนกุฎีจีน แก้วเซรามิคจะมีลวดลายที่สวยงามและเป็นเอกลักษณ์ ส่วนใหญ่จะมีลายดอกไม้ ลายดาว หรือลายเส้นโค้งที่เป็นเครื่องหมายของความร่ำรวยและความเจริญรุ่งเรือง การเลือกซื้อแก้วเซรามิคเป็นของที่ระลึกจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้นำกลับบ้านและเพิ่มความสวยงามให้กับบ้านของตนเอง

กระเป๋าผ้า: กระเป๋าผ้าเป็นของที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้ในการชีวิตประจำวันได้ กระเป๋าผ้าของชุมชนกุฎีจีนมักมีลวดลายที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและประเพณีของชุมชน เช่น ลายจิตกรรมจากศาสนสถาน เจดีย์ หรือลายเส้นเป็นเครื่องหมายของการผสมผสานวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างชุมชนกุฎีจีนและวัฒนธรรมอื่น ๆ ของประเทศไทย

พวงกุญแจ: การที่นักท่องเที่ยวได้รับเสื้อ แก้วน้ำเซรามิค หรือกระเป๋าผ้าที่เป็นของที่ระลึกจากชุมชนกุฎีจีนแล้วพวงกุญแจแสดงถึงของตกแตงกระเป๋าเดินทางของนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นสัญลักษณ์ที่จะช่วยให้ผู้คนได้สัมผัสถึงความเป็นศิลปะและวัฒนธรรมของชุมชนกุฎีจีนอย่างใกล้ชิดจากนักเดินทาง ทำให้เกิดการส่งต่อเรื่องราวและความหมายทางวัฒนธรรมชุมชนกุฎีจีนให้กับบุคคลอื่นที่สนใจในศิลปะและวัฒนธรรมของชุมชนกุฎีจีนในประเทศไทย

2.อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยการออกแบบและพัฒนาของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีนโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรม มีความสอดคล้องกับข้อมูลในบทความวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี ต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปสู่การอภิปรายได้ โดยแบ่งได้ดังนี้

ด้านการออกแบบของที่ระลึกจากสถาปัตยกรรมชุมชนกุฎีจีน

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีนโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรม ได้มีการทำแบบสอบถามจากผู้คนในชุมชนกุฎีจีน ด้านรูปแบบผลงานได้บทสรุปมาเป็นรูปแบบการวาดตามโครงสร้างสถาปัตยกรรม โดยผู้คนให้คำอธิบายว่าการร่างเส้นตามสถานที่จริงทำให้การสื่อสารภาพวาดออกมาได้อย่างตรงไปตรงมาเหมือนสถานที่จริง แตกต่างจากการออกแบบตัดทอนทำให้ผู้คนที่มองงานออกแบบแล้วอาจไม่เข้าใจถึงสถานที่นั้น และทำให้เกิดไม่สนใจในงานออกแบบสอดคล้องกับผลงานวิจัย การศึกษาและออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต้นแบบและบรรจุภัณฑ์สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสถาปัตยกรรมพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ปัทมา กระแส เสวตร จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง และ อุดมศักดิ์ สาริบุตร (2558) ต่อมาผู้วิจัยได้สอบถามด้านสี และได้ข้อสรุปจากผู้คนมาว่าที่เลือกสีจากวัดประยูรวงศาวาส เพราะว่าเป็นสถานที่ในชุมชนกุฎีจีน ที่มีชื่อเสียงระดับโลกเพราะได้รับรางวัลจากองค์กรสหประชาชาติ ยูเนสโก และเป็นจุดเด่นทางสายตาที่ผ่านไปย่านชุมชนกุฎีจีนแล้วเห็นยอดเจดีย์เป็นอันดับแรก และทำให้นึกถึงชุมชนกุฎีจีนที่ติดริมแม่น้ำเจ้าพระยา จากนั้นได้สอบถามด้านตัวอักษร พบว่ามีคนสนใจตัวอักษรแบบมีหัวให้คำอธิบายว่าต้องการที่จะอนุรักษ์ความเป็นไทยอ่านเข้าใจง่ายเหมาะแก่การนำไปใช้ทางพิธีการและมีความเรียบร้อยสง่างามแบบไทย พอได้ข้อมูลทั้งหมดมาแล้วผู้วิจัยได้ทำการออกแบบของที่ระลึกชุมชนกุฎีจีนโดยใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรมตามรูปแบบจากแบบสอบถามจนเสร็จสมบูรณ์

ด้านของที่ระลึก

จากการศึกษาสินค้า 10 ประเภทสินค้าออนไลน์ที่นิยมในปี 2020 จากข้อมูล Priceza พบว่าเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมจัดอยู่ใน 10 อันดับ

แก้วน้ำเซรามิค: อยู่ในหมวดสินค้าอุปโภค บริโภคในครัวเรือน Growth rate 139% ผู้วิจัยให้ความเห็นว่าแก้วน้ำเซรามิคเป็นสินค้าของที่ระลึกที่มีอยู่แทบทุกบ้าน เวลาไปงานสังสรรค์ตามบ้านเรือนแก้วน้ำเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงรสนิยมและเป็นสัญลักษณ์ของผู้ใช้ เช่น ลวดลายบนแก้วน้ำ ที่บ่งบอกถึงความเป็นตัวตนจากการเดินทางท่องเที่ยว จึงทำให้เกิดเป็นบทสนทนาในโต๊ะสังสรรค์จากลวดลายที่มาจากแก้วน้ำเซรามิค ผู้วิจัยจึงเลือกแก้วน้ำมาสร้างสรรคเป็นลวดลายจะสถาปัตยกรรมชุมชนกุฎีจีน

สมุด Note: อยู่ในหมวดอุปกรณ์สำนักงาน เครื่องเขียน Growth rate 95% สมุด Note แสดงถึงความเป็นภูมิปัญญาและความสามารถเฉพาะของมนุษย์ที่ไม่มีใครเรียนแบบการจดบันทึกลงสมุดได้ ผู้วิจัยจึงเลือกการทำสมุดNote ในชุมชนภูฏานเพราะเป็นตัวแทนของสิ่งของที่ทำให้ความหมายเกี่ยวกับการเล่าเรื่องผ่านการออกแบบเป็นสมุดที่ออกแบบมาจากสถาปัตยกรรมชุมชนภูฏาน

เสื้อยืดT-Shirt: อยู่ในหมวดเสื้อผ้า แฟชั่นได้รับความนิยม Growth rate 55% ผู้วิจัยเลือกเสื้อยืดมาทำเป็นของที่ระลึกชุมชนภูฏาน เพราะเสื้อยืดเป็นสัญลักษณ์ของอิสระภาพ ถ้าเปรียบกับชุมชนภูฏานที่มีความผสมผสานหลากหลายศาสนาหลากหลายวัฒนธรรมผู้วิจัยจึงใช้เสื้อยืดเป็นสัญลักษณ์ของความอิสระของคนในชุมชนภูฏานที่ไม่มีการแบ่งแยกจากความแตกต่างทางด้านศาสนาและวัฒนธรรม และแสดงความเป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจนและไม่ยืดหลักการ แบบแผนในแบบเดิมจากสังคมที่เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา

กระเป๋าผ้า: อยู่ในหมวด กีฬา สัตว์เลี้ยง outdoor และของสะสม Growth rate 71% ผู้วิจัยมองว่าถุงผ้าเป็นของที่ระลึกชนิดหนึ่ง que แสดงถึงการช่วยโลก การลดใช้ถุงพลาสติกเป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวคนทั่วไปที่ทุกคนต้องมีพกติดตัว จึงนำมาสะท้อนผ่านของที่ระลึกชุมชนภูฏานที่จะทำให้นักท่องเที่ยวที่เห็นกระเป๋าผ้าให้นึกถึงการลดมลภาวะจากสิ่งแวดล้อมในชุมชนภูฏานไปในตัว เพราะชุมชนภูฏานใกล้แม่น้ำเจ้าพระยาถ้าเราใช้ถุงพลาสติกเกิดหล่นลอยในแม่น้ำ จะทำให้เกิดน้ำเน่าเสียและตามมาด้วยระบบนิเวศพังสัตว์น้ำตาย สุดท้ายก็จะส่งผลกระทบต่อไป

พวงกุญแจ: อยู่ในหมวด กีฬา สัตว์เลี้ยง outdoor และของสะสม Growth rate 71% ผู้วิจัยเลือกพวงกุญแจเพราะแสดงให้เห็นว่าเป็นของสะสมที่บ่งบอกถึงชุมชนภูฏาน และมีรูปทรงขนาดเล็กที่สามารถซื้อเป็นของฝากให้แก่ผู้อื่นพร้อมทั้งทำให้เกิดการเผยแพร่ชุมชนภูฏานจากการนำพวงกุญแจไปแขวนตามกระเป๋าต่างๆ และทำให้ผู้อื่นเห็นและเกิดอยากมาท่องเที่ยวในชุมชนภูฏานอีกต่อไป

ด้านธุรกิจ

โดยกำหนดส่วนที่สำคัญที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาธุรกิจ จุดแข็งคือสินค้าของที่ระลึกจากชุมชนภูฏานโดยใช้วัสดุจากสถาปัตยกรรมที่ขายเรื่องราวความเชื่อทางสถาปัตยกรรมวัดต่างๆ ในชุมชนภูฏานให้มีความสอดคล้องกับการใช้งาน (function) เข้ากับวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมายจากนักท่องเที่ยว หรือคนทั่วไปที่นิยมสะสมของที่ระลึก โดยวางแผนการจำหน่ายช่องทางออนไลน์ และการโปรโมทโฆษณาโดยการสร้าง Content จากการเดินทางไปสถานที่จริงผ่านตัวของที่ระลึกที่ไปมาแล้วได้ของที่ระลึกจากชุมชนภูฏานติดไม้ติดมือกลับบ้านมา โพสต์ผ่าน

ออนไลน์อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เข้าถึงลูกค้าได้หลากหลายรูปแบบผ่านโลกออนไลน์และพยายามปรับเปลี่ยนสินค้าให้เข้ากับกระแสนิยมตามยุคตามสมัยดังแบบกลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ จาก การอ้างอิงทฤษฎีแบบจำลองธุรกิจ (Business Model canvas)

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและออกแบบงานวิจัยนี้สามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้

3.1. ด้านข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนกุฎีจีน

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการเก็บข้อมูลในชุมชนกุฎีจีนอาจมีการเก็บข้อมูลในชุมชนกุฎีจีนในด้านอื่นๆที่น่าสนใจมากกว่างานสถาปัตยกรรมวัด เช่นด้านโครงสร้างบ้านเรือนโบราณของคนในชุมชนกุฎีจีน งานทางด้านหัตถกรรมอื่นๆในชุมชนกุฎีจีน ข้อมูลวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนกุฎีจีนแบบสมัยใหม่ที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง เช่นงาน StreetArt ในชุมชนกุฎีจีนว่ามีเรื่องราวความเป็นมาอย่างไรทำไมถึงเป็นรูปแบบนี้

3.2. ด้านการออกแบบ

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นทางด้านการออกแบบอาจมีการหาลวดลายอื่นภายในสถาปัตยกรรมชุมชนกุฎีจีนมาออกแบบเป็นลวดลายใหม่ๆนอกเหนือจากงานออกแบบที่เป็นโครงสร้างสถาปัตยกรรม และหาจุดเด่นแค่บางจุดในสถานที่เช่นงานจิตรกรรม ประติมากรรม งานแกะสลักไม้ นำมาศึกษาและประยุกต์ให้เกิดงานออกแบบที่แปลกใหม่ เช่นนำมาออกแบบลวดลายผ้า

3.3. ด้านธุรกิจ

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นในด้านธุรกิจอาจมีการพัฒนาลวดลายจากสถาปัตยกรรมในรูปแบบใหม่เพื่อตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายให้เข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัย และหาแนวทางการออกแบบเล่าเรื่องราวสถาปัตยกรรมสถานที่ใหม่โดยไม่เน้นไปทางพื้นที่ของศาสนามากเกินไป และทำให้เกิดการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนได้ อาจจะต้องมีการหาพื้นที่แสดงสินค้าในชุมชนกุฎีจีนเพื่อเป็นการกระตุ้นการขายจากแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนจริง ที่ไม่ใช่แค่การขายในออนไลน์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่ไปชุมชนกุฎีจีนได้เห็นสินค้าจริงและทำให้เกิดการแนะนำจากนักท่องเที่ยวด้านของที่ระลึกว่าควรทำอะไรเพิ่มและปรับปรุงไปในรูปแบบไหน เพื่อใช้ในการพัฒนาตัวของที่ระลึกในรูปแบบใหม่ และทำให้ได้ฐานลูกค้าใหม่จากสถานที่จริง

บรรณานุกรม

- เกษมา เกาไศยานนท์. (2539). **เกาไศยานนท์, 80 ปี วัดช้างตากุ้งี**. กรุงเทพมหานคร: เอทีพีริษัท
ตั้ง.
- กองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม. (2566). **จิตรกรรมวัดกัลยาณมิตร เล่าคดี “ลักเด็ก” สมัย ร.3.**
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2560). **เที่ยวชุมชนวิถีถิ่นย้อนเวลา เยือนย่านหลากวัฒนธรรม.**
สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2565. สืบค้นได้จาก <https://thai.tourismthailand.org/Articles/เที่ยวชุมชนวิถีถิ่น-ย้อนเวลา-เยือนย่านหลากวัฒนธรรม>
- คณะกรรมการวิชาการการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2561). **การ
ขับเคลื่อนพัฒนาชุมชนย่านกะดีจีนสู่ความยั่งยืน.** กรุงเทพมหานคร.
- จิราภรณ์ มาตังคะ. (2550). **ศาสนศิลป์ของศาสนสถานริมฝั่งน้ำกรณีกีศึกษาชุมชนธนบุรี**
กรุงเทพมหานคร: พิเศษฐ์การพิมพ์.
- จุฬาลักษณ์ จารุจิวรัตน์ และวงศ์ทอง เขียนวงศ์. (2560). **การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ขนม
ฝรั่งกุญจีเงินด้วยการประยุกต์เอกลักษณ์ ของชุมชนแขวงกัลยาณ เขตธนบุรี จังหวัด
กรุงเทพมหานคร : คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา.**
- ชัชพงศ์ ตังมณี และ ณัฐพล อัสสระรัตน์. (2539). **บุคลิกของแบบอักษรไทยบนจอแสดงผล : การบูร
ณาการแนวคิดของเทคโนโลยีสารสนเทศและบุคลิกแบรนด์ : คณะพาณิชยศาสตร์และการ
บัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ปัทมา กระแสเสวตร, จตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง และ อุดมศักดิ์ สาริบุตร . (2558). **การออกแบบของที่
ระลึกพระราชวังสนามจันทร์ เชียงสถาปัตยกรรม.** สาขาศิลปสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พระพรหมบัณฑิต. (ประยูร ธรรมจิตโต). (2557). **รูปแบบแห่งความสมานฉันท์ที่กลมกลืนบน
แผ่นดินไทย.** คมชัดลึกออนไลน์ ฉบับวันที่ 23 เมษายน 2557.
- ศรันยา เสียงอารมณ. (2556). **การออกแบบอุตสาหกรรมเพื่อชุมชน : กรณีศึกษาการส่งเสริม
การท่องเที่ยวชุมชนกุญจีเงิน.** คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- อมรา พงศาพิชญ์. (2543). **ความหลากหลายทางวัฒนธรรม(วิถีวิทยาและบทบาทในประชาสังคม).**
พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรวรรณ หงส์ประชา. (2559). ศึกษาหลักการอยู่ร่วมกันของชุมชนที่นับถือศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม
ชุมชนวัดกัลยาณมิตร ชุมชนกุฎีจีน ชุมชนกุฎีขาว เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร : พุทธศาสตร์
มหาบัณฑิต(พุทธศาสนา)

อุตร หลักทอง. (2558). แนวทางการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนพหุวัฒนธรรม : คณะ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

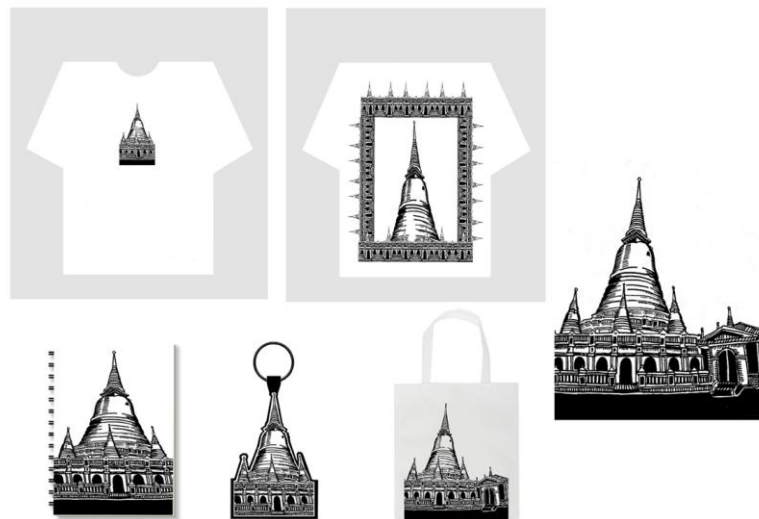
ภาคผนวก

แบบสอบถามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนภูเก็ต

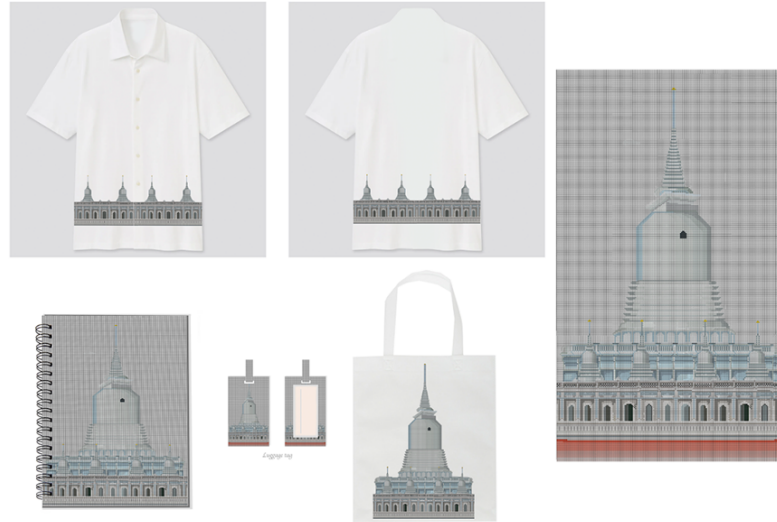
ภาพประกอบเพื่อใช้ในการตอบคำถาม รูปแบบของที่ระลึกชุมชนภูเก็ตแบบที่3 Style การร่างแบบตามโครงสร้างสถาปัตยกรรมชุมชนภูเก็ต

ภาพประกอบเพื่อใช้ในการตอบคำถาม รูปแบบของที่ระลึกชุมชนภูเก็ตแบบที่2 Style งานแกะสลักไม้วัดเทียนอันกง

ภาพประกอบเพื่อใช้ในการตอบคำถาม รูปแบบของที่ระลึกชุมชนกฏูจินแบบที่1 Style งานแบบ โมเสค โบสถ์ซาง ตราครุส์

สไตส์งานรูปแบบไหนเหมาะแก่การทำเป็นของที่ระลึก

- ตัวเลือกที่ 1 โดยStyleงานนี้ใช้เทคนิคงานแกะสลักไม้จากการศึกษาวัดเทียนอันกง

- ตัวเลือก 2 โดยStyleงานนี้ใช้เทคนิคการวางกระเบื้องโมเสคจากการศึกษา โบสถ์ซาง ตราครุส์

- ตัวเลือก 3 ตัวเลือก 3 โดยStyleงานนี้ผู้วิจัย ใช้การร่างภาพตาม โครงสร้างสถาปัตยกรรมชุมชนกฏูจิน

รูปทรง logo แบบไหนเหมาะแก่การทำของที่ระลึกชุมชนกุฎิจีน

ตัวเลือก 1

ตัวเลือก 2

ตัวเลือก 3

โทนสีแบบไหนที่ควรใช้ในการออกแบบของที่ระลึก

โทนสีนี้ผู้วิจัย ใช้การดึง โทนสีมาจากวัดประยุรวงศาวาส

โทนสีนี้ผู้วิจัย ใช้การดึง โทนสีมาจาก โบสถ์ช่างตราครุฑ

โทนสีนี้ผู้วิจัย ใช้การดึง โทนสีมาจากวัดเทียนอันกง

ตัวอักษรแบบไหนเหมาะสมนำมาใช้ประกอบในการทำของที่ระลึก

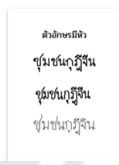
- ตัวอักษรแนวDisplay ฟรอนแนวประดิษฐ์เล่าเรื่องราว

- ตัวอักษรแบบไม่มีหัว ใช้กับแนว สากล

- ตัวอักษรแบบมีหัว ใช้กับ พีธีทางการ

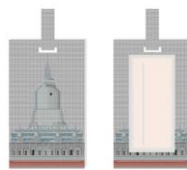
แบบสอบถามกลุ่มนักท่องเที่ยวคนทั่วไป100ท่าน

เลือกรูปแบบนี้เหมาะแก่การทำของที่ระลึกที่คณะ

- 5
 4
 3
 2
 1

ป้ายห้อยกระเป๋าเดินทางเหมาะแก่การทำของที่ระลึกที่คณะ

Luggage tag

- 5
 4
 3
 2
 1

กระเป๋าผ้ารูปแบบนี้เหมาะแก่การทำของที่ระลึกที่คณะ

5

4

3

2

1

สมุดNote รูปแบบนี้เหมาะแก่การทำของที่ระลึกที่คณะ

5

4

3

2

1

พวงกุญแจรูปแบบนี้เหมาะแก่การทำของที่ระลึกที่ระลึกที่คณะ

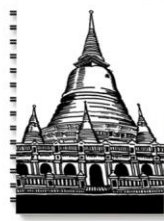
- 5
- 4
- 3
- 2

กระเป๋าผ้ารูปแบบนี้เหมาะแก่การทำของที่ระลึกที่ระลึกที่คณะ

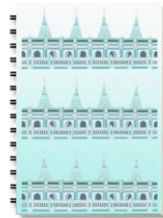
- 5
- 4
- 3
- 2
- 1

สมุดNote รูปแบบนี้เหมาะแก่การทำของที่ระลึกที่คะแนน

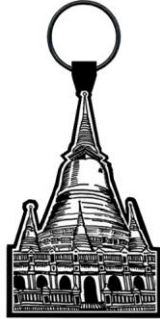
- 5
- 4
- 3
- 2
- 1

สมุดNote รูปแบบนี้เหมาะแก่การทำของที่ระลึกที่คะแนน

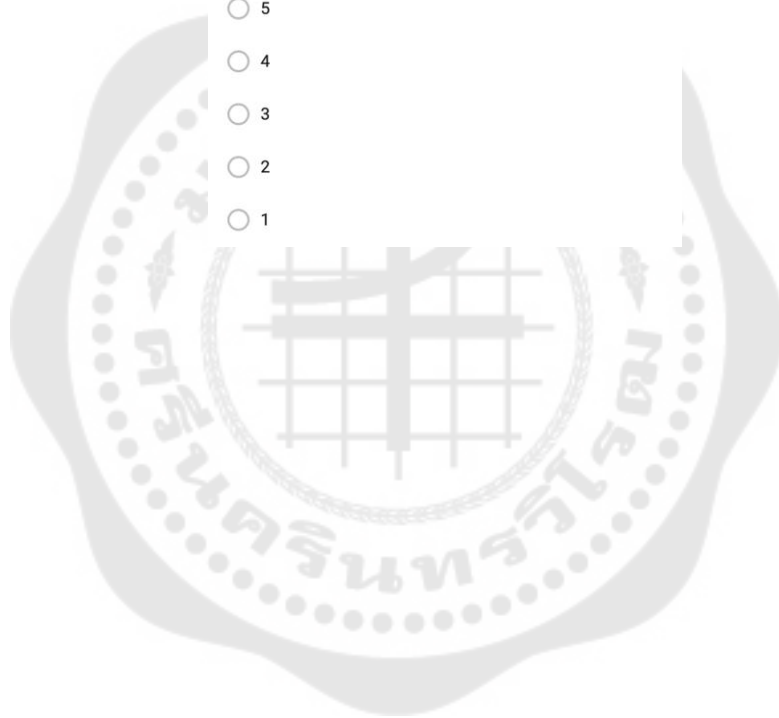

- 5
- 4
- 3
- 2
- 1

พวงกุญแจรูปแบบนี้เหมาะแก่การทำของที่ระลึกที่คณะไหน

- 5
- 4
- 3
- 2
- 1

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	กฤษฎีกพัฒน์ รักสัจจะ
วัน เดือน ปี เกิด	28 กุมภาพันธ์ 2540
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	437/3 ซอยกรุงธนบุรี6 ถนนกรุงธนบุรี แขวงบางลำภูล่าง เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

